

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

MORSINGBOER OG KRONJYDER.

MORSINGBOER OG KRONJYDER.

Elli Michelsen født Seiersen 1890-1967
med døtrene Elise(t.h.) og Gerda.
Fot. c. 1930.

SEIER MICHELSEN

MORSINGBOER OG KRONJYDER.

EN KRØNIKE

OM ELLI MICHELSEN FØDT SEIERSEN

OG HENDES SLÆGT

1987

INDHOLD.

Forord.	5
Slægten Seiersens oprindelse.	7
Færefarten over Sallingsund.	8
Peter Mathias Koustrup.	13
Søren Seiersen.	18
Kronjyder.	24
Peder Seiersens unge år.	28
Ane og Peder Seiersen.	31
Min Mor.	39
Noter.	43
Kilder.	45
Slægtsskemaer.	47

FORORD.

For få år siden udsendte jeg et lille skrift om min far og især hans forfædre. Anledningen var hundredåret for hans fødsel. Jeg udtrykte den gang håbet om, at et lignende arbejde om mors slægt engang kunne se dagens lys. Det kan det nu.

Med både lyst og tid var der ikke noget at vente på. Så her er det.

Heller ikke dette er noget strengt genealogisk arbejde, men et forsøg på at fortælle historien om nogle familier, der tilsammen blev den ene halvdel af vores slægt, så det måske kan glæde og interessere ikke mindst de unge - søskendes, fætres og kusiners børn.

Mine tre nulevende morbrødre Oluf, Svend og Torben og onkel Edwards enke, fru Mary Seiersen, har alle givet værdifulde oplysninger. I den lidt fjernere familiekreds har jeg haft udbytterige samtaler med mors kusine fru Olga Jørgensen, Horsens. Hendes datter fru Tove Jensen, Tistrup, har givet mig lov til at benytte resultaterne af hendes forskning i Landsarkivet i Viborg vedrørende min mormors slægt. Arkitekt Erling Sejersen i Nykøbing på Mors har venligt overladt mig materiale om Seiersenslægtens allerældste. Endelig vil jeg nævne lederen af Morsø lokalhistoriske Arkiv, Herr. K.G. Holch Andersen, som har været til stor hjælp med fremdragelse af kildemateriale.

Alle er jeg megen tak skyldig.

Vemmetofte Juni 1987.

Seier Michelsen.

SLÆGTEN SEIERSSENS OPRINDELSE.

Hvordan forestiller du dig et ærkedansk landskab?

Mon ikke omtrent sådan:

Over bakkedrag og flader felter med bølgende marker. Kliner og skovklædte skrænter langs indskårne sunde og fjorde. Odder og dræg trækker deres lave, græsgrønne striber i vandet som flåder, hvis eneste last er gumlende køer. Og fra kystlinien på fjordens modsatte side rejser landet sig i rolig gentagelse. Sådan er for mig den vestlige Limfjord med Mors i midten.

Øens mere end tredive kirker fra middelalderens store byggeperiode fortæller, at allerede dengang var bebyggelsen tæt.

Morsingboerne, om hvem de nordenfjordske mente, "at der sku' to te en mennesk", var bønder og fiskere, mest bønder.

Slægten Seiersen, min mors oprindelse, kom af bondealmuen på Mors. Den første Sejer i slægten fødtes sommeren 1766 i Vejer-slev som syvende barn i en flok på ti. Forældrene Niels Christensen Kjærgaard og Karen Poulsdatter opkaldte, som skik var, de to første efter bedstefædrene Poul og Christen. Da de nåede til nummer syv måtte de ty til den lidt fjernere familie. Han fik kaldenavn efter sin farbrors svigerfar, sognedegnen Sejer Olesen Leth, som var død få år tidligere.

Sejer Nielsen blev gårdmand i Ørding. Han giftede sig to gange med kort mellemrum, 1799 og 1801, begge gange med unge enker. Den første af dem, en gårdmandsenke, døde få måneder efter brylluppet. Den anden, Kirsten Josefsdatter, hvis første mand var omkommet som matros, fødte Sejer to sønner.

Den yngste, Niels, blev gårdmand i Sillerslev. Hos ham boede moderen i mange år, efter at hun i 1832 var blevet enke for anden gang. Den ældste søn, Peder Sejersen, var født 5. Maj 1802. Efter at have "tjent bønder" blev han soldat, øjensynligt ved rytteriet, i al fald ved vi, at han livet igennem var i besid-

delse af sin ryttersabel. Godt tredive år gammel fik han en lille landejendom i Legind, en samling små hedegårde lige oven for Legind Bjerge, de høje skrænter ned til Sallingsund på Morssiden. Omtrent samtidig blev han gift med Maren Sørensdatter Odgaard, som stammede fra Odgård på den flade Agerø ud for sydvestsiden af Mors. Der kom fem børn i hjemmet. Landbruget ydede kun ringe afkast, så allerede tidligt tog drengene del i arbejdet i heden, og faderen måtte med sit hesteforspand stå til rådighed for færgeriet og tage al den kørsel, der kunne blive med folk og varer, som sattes i land fra færgerne.

Da Søren, den ældste, var konfirmeret, blev han fæstet som karl på færgegården. Det vender vi tilbage til. Først lidt om færgeriet.

FÆRGEFARTEN OVER SALLINGSUND.

Den travle bilist, der idag kører nord ud af Salling på den ny-anlagte bilvej, når ved Sallingsund næppe mere end hastigt at konstatere: endnu et teknisk vidunder af en vejbro, før han er i land på Mors omtrent i højde med toppen af Legind Bjerge. Anderledes i gamle dage. Hvor broen idag fører over Sallingsund på dette farvands smalleste sted har der, så længe landet har været beboet, været overfartssted. Oldtidsgravhøjene, som ligger i landskabet langs rejseruterne, godtgør dette. Længe før egentlige veje blev anlagt, kan sporene efter de rejsende have haft forskellige forløb i landskabet, men overfartsstedet lå fast. Sporene af oksekærrer, ryttere og vandringsmænd løb sammen på Legind hede, hvor vejfåret drejede ned gennem en slugt i bakkerne. Hvor hulvejen bredte sig ud på kystsletten mellem Højris enge mod vest og Legind Vejle mod øst, lå stedet, hvorfra færgemanden befordrede de vejfarende - bønder, prangere, bissekræmmere og ikke mindst de store studedrifter på deres vej til hertugdømmernes handelspladser Husum og Altona.

Færgemanden var en mand af betydning. At krydse et farvand indebærer noget definitivt, næsten eksistentielt. Det smitter af på færgemanden. Tænk på færgekarlen Karon i den oldgræske mytologi, som for en sølv mønt besørgede flodoverfarten til dødsri-

get. Det kan heller ikke undre, at vi møder færgemanden ved Sallingsund i folkesagnet om, hvordan bjergfolket (de underjordiske) forlod Mors. Egnshistorikeren Marius Dahlsgaard har optegnet sagnet, som det livfuldt og smukt blev fortalt ham af vores oldefar, Søren Seiersen, som igen havde hørt det fra sin svigerfar, vores tipoldefar. Vel grund nok til at gengive det i sin helhed:

For mange hundrede år siden, det var før den store færge forliste, og de mange mennesker druknede, var der en færgemand ved Sallingsund, som var meget godt lidt af alle mennesker. Han var både ærlig og tro, og farende folk, der skulle over sundet, var han til hjælp på alle måder. Han var aldrig bange for at gå ud, når det kunne lade sig gøre; kunne de ikke komme ud med den store færge, skulle han nok gå ud med sejlbåd, og så kunne vind og strøm være, som det ville. Han levede ikke på de vejfarende, og det var heller ikke i hans tid, at færgegården blev kaldt for Plagen. Markedsfolk og andre, der havde meget at fare med, kunne roligt lade deres sager ligge. Der forsvandt ikke noget af det, og han havde kun ærlige folk i sit brød.

Men han og hans kone havde en stor sorg. De havde en eneste søn, og han var født blind. Han var både stor og stærk og dygtig i alle måder, og han kunne ro en åre lige så godt som en, der havde syn. Det var færgemanden og hans kones stadige sorg, at sønnen var blind, og de vidste ikke, hvordan det engang skulle gå ham, når de faldt fra.

Det var en sommeraften. Solen var forlængst gået ned, og alle folk var gået i seng. Færgemanden sad på en bæk i skænkestuen da døren pludselig gik op. Der stod en bitte, gammel mand med et langt, bredt skæg i døren og sagde: "Jeg vil gerne låne den store færge inat!" "Vil du det" sagde kromanden, "du kunne ellers nok nøjes med den lille båd". "Nej, det kan jeg ikke, jeg er ikke ene, skal jeg sige dig. Du skal nok få din ulejlighed betalt!" "Ja, den lille båd kunne da ellers nok tage en snes stykker af din slags og hele din familie med!" lo kromanden. "Men hvad er der da i vejen, siden du sådan vil ud at rejse!" "Det skal jeg sige dig! Vi kan ikke blive her. Der bliver alt for mange mennesker og alt for mange kirker. Vi gør ingen fortrød, når bare folk vil lade os i ro, men al den her ringen med kirkeklokker og syngen, det kan vi ikke have, og så må vi flyt-

te!" "Hvor vil I flytte hen?" spurgte kromanden. "Ja, det må ingen vide!" sagde den bitte mand. "Men om jeg forstår, hvad I vil bruge store færge til. Jeg ser jo ingen andre end dig, og du fylder ikke så farlig meget." "Ja, I mennesker mener nu, I er så farlig kloge, men der er nu måde med, hvad I ved, og hvad I kan se, men vi får nu se at komme til rette, for der bliver nok at bestille inat. Det kan du tro, men du kan også få det at se." I det samme tog den gamle mand sin hat af og satte den på hovedet af kromanden, og nu kunne det nok være, han kunne se. Han så, at det myldrede med underjordiske både på vejen fra Højris og den fra Nykøbing og ned ad bakkerne. "Jo, nu kan jeg nok se at I får brug for den store færge inat!" sagde kromanden. "Så må jeg nok hen at kalde på færgekarlen!" "Nej, det skal du ikke. Vi ønsker kun en til at ro for os, og det er din søn. Han kan ingenting se, og så kan han heller ingenting fortælle". "Ja, du har godt ved at fortælle, men hvordan skal det sølle menneske komme tilbage igen? Han kan jo ikke klare sig selv!" "Dersom du lader os få færgen inat, kommer du aldrig til at fortryde det. Din søn skal nok få et par kønne guldskillinger for det. Det kan du tro!" Færgemanden var i en slem kattedpine. Han turde ikke gøre den lille mand imod, Og han turde ikke lade ham få sønnen med sig. Han vidste jo nok, at de underjordiske både kunne gøre ondt og godt. "Ja, dersom jeg vidste, at der ikke skete ham noget ondt, så kunne der jo ikke være noget ondt i det!" sagde han endelig. "Der vil ikke ske ham andet end godt, det lover jeg, og det holder jeg", sagde den bitte mand. Så blev der kaldt på sønnen. Men han måtte jo ikke få at vide, hvem han roede for. Der blev kun sagt ham, at der var mange, der skulle over fjorden den nat. Det var han jo kendt med, så han sagde ikke noget til det, men gik ombord på færgen og satte sig til årene, og han roede hele natten. Snart var de på den ene side, snart på den anden, men en farlig mængde folk måtte der være, for der var en puslen og travlhed uden måde, kunne han mærke. Lige da solen kom frem, var han på Morslandssiden, og der sad hans far og ventede ham på broen. Der var ikke flere ladninger og sætte over. To skønne guldskillinger havde han også fået, for han havde fået sit syn igen. Men siden den tid har der ikke været nogen underjordiske på Mors.

— — —

I folkeviserne -en anden og nok endnu værdifuldere del af den danske "utrykte litteratur"- møder vi også Sallingsundfærgemanden. Det er i visen om Ellen Ovesdatter, adelsjomfruen fra Mors, der narrer sin påtrængende bejler med færgemandens hjælp. Her er et par af versene:

Og der hun kom til kirkeport,
da svang hun sig på hest,
og så red hun til Sallingsund,
alt som hun kunne bedst.
- og vi ere jomfruens mænd.

"Og hør du mig, du færgemand
for guld og gave rund,
du løse brat din færgbåd
og sæt mig over sund".
- og vi ere jomfruens mænd.

Stolt Ellen midt på Sallingsund
der slog hun ud sit hår:
"Hr. Magnus give sig til tåls,
han fik mig ej i år!"
- og vi ere jomfruens mænd.

I sagnet fik sønnen sit syn, og i visen fik færgemanden både guld og gave rund. Det siger noget om håndteringens vigtighed, men uden for eventyret var den ikke lukrativ. Efterhånden som statsdannelsen befæstedes, blev det lensmandens ansvar, at færgestederne var bemandede. I 1600-tallet "privatiserede" kongen færgefarten over Sallingsund, idet herremanden på Højris som tak for tidligere tjenester fik privilegium på at inddrive sundkorn, en slags tiende, hos Morsbønderne, imod at disse fik fri transport over sundet. For sundkornet skulle herremanden holde færger og landingssteder i orden. Færgeriet blev givet i fæste til færgemanden. Denne ordning opretholdtes til dampfærgens indførelse for godt hundrede år siden. Rofærgerne var i alt væsentligt uændrede gennem århundreder. Store, plumpe, klinkbyggede og tjærede, fladbundede og med høj rejsning for og agter. De fremførtes af to eller flere rokarle med lange, kraftige årer. Fra flade stenmoler steg både mennesker og dyr ombord. Skulle en vogn med, blev den anbragt i mid-

ten på tværs. Var færgen fyldt, måtte hestene svømme i tøj efter båden. En gang om året lod Morsbønderne deres gåseflokk drive ned til markederne sydpå i landet. Over sundet måtte gæssene svømme, mens vogterdrengene søgte fra bådkanten at holde sammen på flokken. Gæssene udgjorde dog kun en lille del af dyretransporterne. Vi har en statistik fra 1840, hvor der på et år overførtes 430 heste, 2028 stykker kvæg, 90 kalve, lam og svin samt 1280 gæs.

Strømmen i Sallingsund er stærk. Kom hertil storm eller om vinteren isgang, var sejladsen risikabel. Talrige beretninger vidner herom. På Christian den fjerdes tid omtales en ulykke, "ved hvilken otte fede stude, for ikke at tale om nogle bønder, ynkeligen druknede". Rejsende måtte være forberedt på at ligge vejrfast dagevis, hvorfor overnatningsmulighed må have været til stede. Med sikkerhed ved vi, at der fra 1764 var kroer, på Mors-siden den privilegerede, som blev drevet af færgemanden. I folkemunde kom de til at hedde Pinen, i Salling, og Plagen på Mors. Navnene var ikke uden forbindelse med det forhåndenværende serviceniveau, vel også med tanke på, at en og anden færgemand kunne være fristet til at udskyde en overfart til fordel for en ekstra overnatning i kroen.

I Blichers novelle "Kærlighed i Pinen" beskrives et sammenbragt selskabs ufrivillige ophold i Pinen i det Herrens år 1843. Foruden fortælleren var der en yngre jysk proprietær, en munter københavnsk grossererensøn, alle til hest, samt to nette herregårdsfrøkener til vogns. Mens stormen raser, må de overnatte i det samme rum. Frøkenerne i den eneste alkove. Herrerne på halmknipper. Hen under morgen lægger vinden sig. Der kan sejles, fem heste og vognen i den store, passagererne i den lille båd. Novellens iøvrigt ret spinkle intrige er i denne sammenhæng uden betydning. De beskrevne, nok så beskedne kroforhold er i fuld harmoni med en artikel i Thisted Avis i 1845. Efter at de "store forbedringer" i forholdene på Mors-siden er nævnt, sammenlignes krostedet Pinen med et "svinehul af karavaneserai, der søger sin lige i hele kongeriget". Så er det sagt.

Gæstgiveriet på Mors var på det tidspunkt i gode hænder.

Nok havde færgemanden eneret på overfarten, men at det undertiden kunne være svært at hævde denne ret, viser en pennefejde i avisen Den Viborger Samler i 1779. Efter at byfoged Lorentz

Spliid i Nykøbing har tilbudt de Sallingbønder fri sejlads til byen med deres markedsprodukter, rykker færgemand Mads Yde ud med en energisk protest: Hr. rådmanden kan imod allernådigste reskripter og anordninger samt de kongelige skiøder på Morsøe Lands Færge- og Sundsteder ingenlunde hjemle overført nogen uden ved det almindelige og kongelige allernådigst privilegerede færgested etc. etc. Efter flere skrappe indlæg må sagen til afgørelse i kongens Danske Cancelli, hvor man salomonisk indrømmer Sallingbønderne ret til i egen båd at føre gulerødder og kål til Nykøbing. Al anden transport er færgeriets privilegium.

Provst Schade(1) udgav 1811 en samlet Morsbeskrivelse. Han omtaler heri færgemandens økonomiske forhold. Sundkornsydere befordres gratis. Herudover er taksten således: 32 skilling for stor færge, 16 sk. for lille færge og 8 sk. for "båden". Han tilføjer: "Med drikkepenge bør man ikke være knap". Endvidere havde færgemanden andel af sundkornet med 12 tdr. rug 24 tdr. byg, og endelig nød han, hvad der måtte være af indkomst på krohold. På udgiftsiden stod lønning og underhold af rokarle. For mig er de skiftende færgemænd anonyme med enkelte undtagelser som bemeldte Mads Yde. Og så de to sidste i rækken, Peder Koustrup og Søren Seiersen. Samtiden og alle kilder synes enige om at fremhæve netop dem.

PETER MATHIAS KOUSTRUP.

Fjordkøbstaden Nykøbing havde på overgangen mellem 1700- og 1800-tallet en ikke ringe andel i handelen og fiskeriet i den vestlige Limfjord. Den havde mange hjemmehørende skibe og derfor også et skibsbyggeri. En der virkende, velmeriteret skibsbygger ved navn Koustrup(2) fik i 1802 sønnen Peter. Han blev skibsbygger som sin far. Ved faderens død overtog han skibsbyggeriet efter forinden for en tid at have sejlet som skibsfører. Det var nok herunder, at han "for udvist rask og menneskekærlig dåd, ved i februar 1831 at redde en på Nykøbing fjord forulykket dreng fra druknedøden", af Kong Frederik den sjette blev tildelt Dannebrogsmændenes hæderstegn.

Færgemand Poulsen i Sallingsund døde i begyndelsen af 1830erne-

Og hvordan det nu hang sammen -om Peter Koustrup giftede sig med enken og derved fik embedet eller omvendt- så var han i 1834 gift med Kirstine Poulsen født Østergaard og både færgebestyrer og gæstgiver på stedet. Begge -jeg var lige ved at sige alle tre- embeder beholdt han i næsten fyrretyve år. Han nød stor anseelse. Af en samtidig kronikør omtales han som en dygtighed, der "stedse, endog i fremrykket alder, under storm og vanskelige isforhold ledede den i så fald med fare forbundne overfart, og med snarrådighed og konduite har han flere gange afværget ulykker". Hertil betegnes han som retskaffen, uegenyttig og i besiddelse af stor venlighed og lune. Egenskaber som heller ikke var at foragte, når han optrådte som kromand. Æren for at kroen i Koustrups tid nød et glimrende ry, har han utvivlsomt måttet dele med hustruen Kirstine.

Mens Blicher og hans rejsefæller vansmægtede i Pinen, var Plagen allerede i begyndelsen af fyrrerne blevet nybygget. Huset står der sågar idag omend ikke kro længere. Kro var der dog endnu i 1931. Det år indtog den, der skriver disse linier, som deltager i et familiestrejftog, to forældre og seks børn i en firepersoners Ford, et rimeligt godt måltid på stedet.

Til Koustrups lune knyttedes endnu et træk, en betragtelig nysgerrighed.

En rejsende, øjensynligt bymenneske, var blevet opholdt i kroen på grund af vejret. Koustrup syntes om ham, men hvad gæsten var blev ikke opklaret. Vejret bedredes, og Koustrup roede selv over i den lille båd. Midtvejs hvilede han årerne.

"Se, nu roer jeg ikke længere, før De siger mig, hvad De er. Jeg har pligt til at vide, hvem jeg sætter over". Manden gav op: "jeg er translatør". "Hvad er så det?". "Det er oversætter". Efter at have grundet lidt gik der et smil over Koustrups ansigt: "Så er vi jo kolleger. Følg med tilbage og bliv et par dage. De kunne jo godt lide både bøfstegen og drammerne". Indbydelsen blev modtaget, og translatørerne var gode venner siden.

Den første slesvigske krig 1848-50 berørte ikke Sallingsund og Mors direkte, men kort før krigshandlingerne brød ud i lys lue, indtraf i Jylland mærkelige hændelser, der har fået navnet Sla-

vekrigen. Alle vidste, at et brud med Holsten var uundgåeligt, og da nyhedsformidlingen var både langsom og dårlig, fængede rygterne eksplosivt. En af de sidste Martsdage i 48 hed det, at oprørerne havde løsladt tre hundrede slaver fra tugthuset i Rendsborg med besked om at røve og brænde op gennem Jylland. Rygterne skyllede op over landsdelen. Da man om morgenen den 30. Marts på Mors med sikkerhed vidste, at både Viborg og Skive var brændt af, tog byfoged Rummelhoff modigt ledelsen af de frivillige fra Nykøbing. Styrken afmarcherede under kommando af toldforvalter Holstein, som opslog sit hovedkvarter i kroen ved Sallingsund. Mænd fra de omliggende sogne stødte til, så tidligt på dagen var styrken vokset til hen ved tusinde mand. Der blev opkastet skanser omkring færgestedet, og en pensioneret officer, som i sine unge dage havde været med de danske besættelsestropper i Paris efter Napoleons fald, tog sig af eksercitsen. Den unge proprietær Schade fra Vilsgård meldte sig som frivillig til opklaring på fastlandet. Med sin hest satte han over til Salling, hvor den modige rytter sås forsvinde op over bakkerne.

Op ad dagen vendte Schades hest tilbage til Pinen - uden sin herre. Var han faldet? Eller var han blot tilfangetaget? Midt i den afstedkomne forvirring ankom den daglige diligence til fastsat tid fra Skive, hvor alt åndede fred. Ingen slaver havde overskredet grænsen til kongeriget, og i Bajlum kro havde postkusken antruffet proprietæren, overvældet af de kaffepunche, han havde indtaget under rådslagning med de lokale styrker der. Freden var genoprettet. Forsvarets leder Rummelhoff dekretede brændevin til alle, og kromand Koustrup, som havde haft en særdeles god dag, havde til alt held lige fået et par fade brændevin hjem, hvoraf ét af den gode slesvigske. Glædessalutterne bragede ud over sundet. Kun i baglandet, blandt de efterladte kvinder gav kanonaden anledning til nogen bekymring. Slavekrigen var slut. Men for en sikkerheds skyld tog gårdmand Peder Seiersen i Legind dog sin ryttersabel med sig i seng den nat.

Sejsten år senere, da de allierede Preussere og Østrigere rykkede op i Jylland, var stemningen ved Sallingsund mere afdæmpet. Dagen før Sankt Hans i 1864 så man fra færgegården de før-

ste enlige østrigske dragoner under rekognoscering langs stranden på den modsatte side. Den tolvte Juli ankom en styrke på hundrede mand til Pinen og satte signal efter færgébåden. Men Peter Koustrup overså med vilje signalet, og efter nogle timer trak de sig tilbage. Allerede den følgende dag gik Østrigerne dog i land og holdt øen okkuperet til krigens slutning. Ifølge familieoverleveringen havde Koustrup sat færgerne under vand, og familien og rokarlene havde gemt sig i kornet. Men fjenden havde selv samlet fartøjer, og ingen danske styrker bød dem modstand på Mors. Ingen led overlast. Østrigerne nøjedes med at forlange forsyninger og kvarter - og så iøvrigt stjæle så mange af øens heste, de kunne overkomme.

De første år efter krigen fortsatte livet ved færgestedet som tidligere. De gule diligencer med firspandene kom og gik. Men tiden for de gamle rofærger nærmede sig sin afslutning. Der lagdes planer om en dampfærgeforbindelse. Efter lange forhandlinger vedtog Rigsdagen i 1871 at ekspropriere Højrisherremandens sundkornsprivilegium og oprette et færgeselskab ejet af Thisted amt og Nykøbing kommune i forening. Tyvende November 1873 var færgeløjerne parate i Nykøbing og Glyngøre, og dampfærgen stod ud på sin første tur.

Den 71-årige Peter Koustrup kunne slutte sin lange tilværelse som færgemand ombølget af sympati og tak, som udmøntede sig i, at det nye selskab overdrog ham færgegården til ejendom og tilkendte ham en årlig godtgørelse på 200 rigsdaler, så længe han eller hans hustru var i live.

Kun to år senere kunne man i Morsøe Folkeblad læse følgende:

I morges klokken tre bortkaldte Gud ved en rolig død min trofaste og elskede mand, forhenværende færgbestyrer, Dannebrogsmænd Peter Mathias Koustrup efter længere tids sygeleje 73 år gammel.

Sallingsund 17. Januar 1876 Kirstine Koustrup.

Otte dage efter blev han ført fra hjemmet og begravet på Lødderup kirkegård. Et øjenvidne har berettet: "Ved jordefærden havde indfundet sig så talrigt et følge, som næppe nogen i mands minde kan erindre har forekommet her på øen. I Nykøbing vajede flaget fra hvert skib på halv stang. Skibsførere fra staden toge liget ud af huset og bare det over kirkegården til

graven".

Endnu i 1923 stod der på gravstedet et da næsten sunket kors af støbejern til hans minde. Sidste sommer søgte jeg det på stedet, også i det hjørne, hvor sten fra sløjfede gravsteder er stillet sammen. Det var borte.

SØREN SEIERSEN.

Peter og Kirstine Koustrups vist nok eneste barn, datteren Edel Kirstine var født syvende November 1835.

Som ung pige har hun givetvis hjulpet hjemme i husholdning og kro.

En af medhjælperne på færgeri og færgegård var den jævnaldrende Søren Seiersen. Da forældrene gik på aftægt, overtog han gården i Legind. Søren Seiersen var lille af vækst, nærmest spinkelt bygget. Han havde kun gået få år i landsbyskolen; men degnen, lærer Dahlsgård, som blev hans ven for livet, havde blik for hans gode evner. Han interesserede sig for egnens historie, for de sagn og begivenheder, der knyttede sig til stedet, og et naturligt talent for at tegne havde han også. En af hans tegninger forestillende en gammel Morsøgård eksisterede endnu i 1924. (Ved et tilfælde faldt jeg over en reproduktion af den i Historisk Aarvog for Mors fra det år i en artikel om Lødderup sogns stednavne).

Edel Kirstine havde han kendt fra barndommen og nu som husbonds datter. De fandt sammen, blev gift og boede de første år oppe i Legind. Præcis hvornår de blev gift, ved jeg ikke; men deres første søn fødtes i Juni 1863, og da hæren mobiliseredes i begyndelsen af vinteren 63/64, og Søren måtte drage i krig, ventede Edel Kirstine nummer to.

Med hæren gik han den tunge gang tilbage til Dybbøl og senere til Als. Da Preusserne erobrede øen i Juni, faldt han i krigsfangenskab og førtes med sine fangne kammerater til fæstningen Küstrin øst for Berlin i det nuværende Polen.

Så sørgelig krigen var også for ham, blev den et åndeligt vendepunkt i hans liv. En ikke sikkert dokumenteret familietradition siger, at han var oppasser hos ingeniørrofficeren oberstløjtnant Enrico Dalgas(3). I al fald blev han opfyldt af Dalgas' tanker.

Historikeren Marius Dahlsgård skrev i 1919: Jeg husker tydeligt Søren Seiersens beretning om hine tunge tider og det vemod, som prægede hans beretning. Når han talte om plantningssagen og Dalgas, som i hans øjne var nationens største mand, kom han altid ind på begivenhederne i '64, og det er min overbevisning, at det er oplevelserne og indtrykkene derfra, som gjorde ham til en af hedesagens pionerer.

Men tilbage til dagligdagen. Koustrup var blevet ældre, og arbejdet med færgeri og landbruget faldt mere og mere på svigersønnen. Arbejdsdagene var lange. Peder, hans næstældste søn var kommet til verden, mens faderen var krigsfange, og i løbet af få år voksede børneflokken til seks sønner. Mange munde skulle mættes. Men aldrig slap han i sine tanker bevidstheden om, at krigens tab måtte også han bidrage til at mildne.

Når han på sundet med ryggen mod Salling sled i årerne, gled hans blik op over de golde, lynggroede Legind Bjerge, og det stod ham klart, at her lå hans opgave. Nok var bakkerne smukke, de var hans barndoms land. Men romantisk var tidens natursyn ikke, i al fald ikke blandt bønder, og da slet ikke hans. Han så for sig bakkerne og heden omdannet til frodig skov. Men hvordan realisere det?

Familien ejede ganske vist noget af jorden ovenfor, men "bjergene" hørte til færgegården, der var fæstejord under den nye godsejer på Højris. 1873 fik svigerfaderen dog, som vi ved, tilskødet ejendommen ved færgeriets nedlæggelse. Til gengæld betød det, at et fremtidigt arbejde som færgestyrer forsvandt op i den blå luft. Familien solgte i Legind og flyttede ned på færgegården.

Maj 1874 døde hans kun otteogtredivearige hustru, og mindre end to år senere var også svigerfaderen borte.

Søren Seiersen, som nu stod alene med seks mindreårige drenge, overtog færgegården med kro og ialt 51 tønder land, hvoraf kun seks var dyrket, resten bakker og skrænter. Til overtagelsen krævedes penge, som han ikke havde nogen af.

Et gældsbevis dateret 30. December 1876 på 4 000 kroner til lærer P. Thomsen i Fredsø betegnede det første skridt på vejen ind i det, der skulle blive et økonomisk uføre, han aldrig slap ud af. Krodrift stod nok ikke rigtigt til hans sind og temperament.

Når han på sundet med ryggen mod Salling sled i årerne - - -

Drømmen om at skabe skov havde han ikke sluppet. I 1877 plantede han de første træer bag kroen, og i de følgende tyve år blev han stædigt ved.

Thisted amt med øen Mors var gennem århundreder skovfattigt om ikke -tomt. I begyndelsen af 1800-tallet tog amtmand Gerhard Faye(4) de første initiativer i plantningssagen, fulgt på Mors af provst Schade og andre. I bogen Træplantningens Historie i Thisted amt (1911) skriver etatsråd C.B.V.Hansen:"...men mest beundringsværdig af alle var Søren Seiersen ved Sallingsund. ...på skrænter så stejle, at man dårligt kunne klatre op ad dem, gravede han hul ved hul og plantede selv træ ved træ og gik i armod derved. Men hans træer er øens smukkeste".

At han med egne hænder virkeliggjorde sine ideer uden sagkyndig hjælp eller tilskud fra nogen side var hans særkende. I plantevalget eksperimenterede han sig frem. Med favnemål som eneste hjælpemiddel målte og beregnede han, anlagde stier og vej. Sejt og stædigt plantede han sig op over bakken, bjergfyr og hvidgran her, og rødgran på den ovenfor liggende agermark.

Med undren og skepsis -og også en god del kritik- fulgte de omkringboende hans færd. Han kunne ikke eje en tikroneseddél, uden at den blev anvendt til planter, selv om der var huller nok andre steder, mente man. Ret havde de måske i nogen grad. Men de havde ikke Seiersens visioner.

En stor del af de hen ved 200 000 planter han satte, bar han selv hjem til fods så langt borte fra som Vinderup. Fem mil hver vej.

Som årene gik, voksede beplantningen til, ca. halvtreds tønder land blev det ialt. Det glædede den aldrende planter, at han i begyndelsen af 1890'erne kunne vise sit livsværk frem for Dalgas, som erklærede, at smukkere plantage kendte han ikke. Man tilsåer marken for en snarlig høst. Men skoven plantes for kommende slægter. Det måtte Seiersen sande. Hans skov slugte hans sparsomme indkomst og gav intet igen.

Kroen gæstedes småt af fiskere og af byfolk på søndagsudflugt. En sjældn gang lagde dampskibet "Limfjorden" til med et større selskab til aftensmad og en dans i den træpavillon, som var sat op ved krohuset. Andre indkomstmuligheder måtte afprøves. Jordbær dyrkning på strandengen for eksempel. Og Januar 1878

kunne følgende annonce læses i Folkebladet: Mærk! Overfart med båd for personer med rejsegods ved Sallingsund fra 1. Februar. Seiersen.

Men robåd mod dampfærge var for ulige konkurrenter. Gælden voksede. 1894 måtte kroen bortforpagtes til gæstgiver Bundgaard fra Dover Odde for 1000 kroner årligt plus skatter. Selv flyttede han med sin nye kone, Petra Olesen, ind i et lille hus på nabogrunden mod sydvest(5). Sønnerne var forlængst hjemme fra. Snart efter måtte han afhænde plantagen til et konsortium bestående af godsejer Steensen-Leth på Højris(6) og en kreds af Nykøbingborgere, som havde startet tilplantning af nærliggende arealer. Endnu en kort periode kom han til at stå for plantningsarbejdet -men nu som ansat af de nye ejere. Tre år senere meddelte avisen kort, at Sallingsund kro er af forhenværende gæstgiver Søren Seiersens kreditorer solgt til et aktieselskab. Formentlig det ovenomtalte konsortium.

Det blev den endelige afslutning på en livsgerning, i hvilken Seiersen under modgang dog nåede målet for sin stræben. Frugterne heraf faldt imidlertid i andres hænder.

Han måtte forlade Sallingsund og flyttede med sin kone til Nykøbing, hvor de forsøgte med en lille træhandel med rulleforretning og med havearbejde rundt i byen, indtil en beskeden alderdomsunderstøttelse tillagdes ham de sidste år af hans liv. Han døde stille af lungebetændelse 25. August 1902.

I en artikel om Mors i Jyllandsposten lige efter århundredeskiftet, men før Seiersens død, hedder det efter en omtale af plantagen og dens skaber:

Seier hed han og sejr vandt han (og til slut):

Kast lys over den slagne sejrherres sidste dage, Nykøbing!

Men samtiden gav ham ingen tak.

Skovplantningen på Legind Bjerger har siden vokset sig større og smukkere. Morsingboerne elsker den. For mig er der kun få lige så skønne steder i Danmark som Sallingsund ved det gamle færgested. Nogle vil indvende, at beplantningen øvede vold mod de urgamle lyngbakker. Men det danske landskab, som det elskes, er overalt medformet af menneskers aktiviteter. Hertil hører både Seiersens skov og den bro, som dansk ingeniørkunst i vore dage har givet os i stedet for fortidens færger(7).

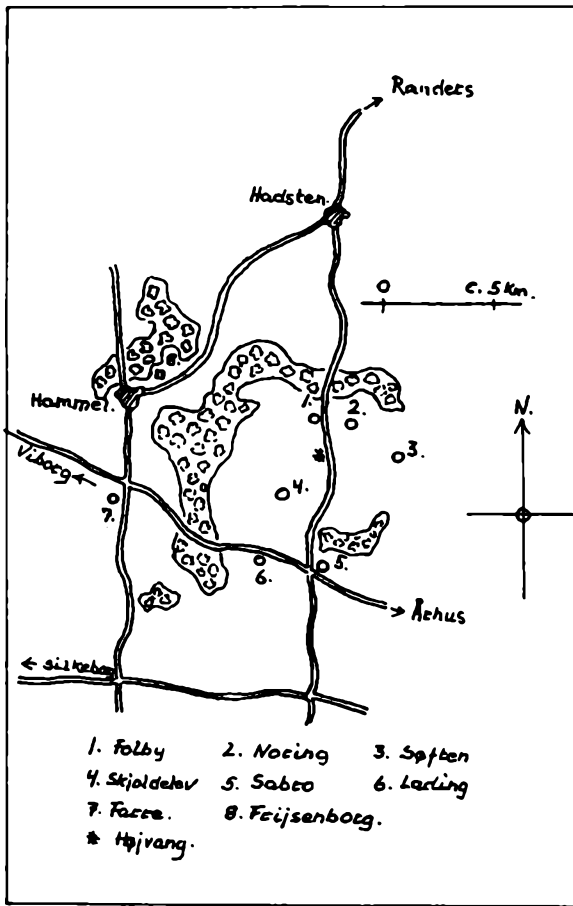
I 1919 sluttede folk fra byen og egnen sig sammen for at sætte Søren Seiersen det varige minde, han fortjente. På bakkerne lige lige oven for færggården forsamledes den sjette Juni 3-400 mennesker for at afsløre den groft tilhuggede granitblok med digteren Johan Skjoldborgs(8) indskrift:

Du drømte skjønt bag ved din plov,
Du virked, hvad Du evned.
Dit træ blev stort, din drøm blev skov,
Dit navn med ære nævnet.

KRONJYDER.

Omtrent midt i trekanten Århus, Randers, Silkeborg, øst for og lidt syd for Hammel, i kronjydernes land ligger et skovrigt, bølget landskab, hvor landsbyerne idag så småt begynder at tage karakter af sovebyer for storstaden Århus, som sender sine fangarme ud i alle retninger.

For hundrede og for to hundrede år siden bestod egnens småsamfund omkring sognekirkerne af gårdmænd, boelsmænd og husmænd samt de småhåndværkere, som datidens "teknologi" gjorde fornødne: smed, murer og tømrer. Hertil kom præst og degn. Hvis det gik højt måske en dyrlæge. Og krydsedes stedet af et par gennemfartsveje, da også en kro. Til andre egne af landet kom man, når værnepligten skulle aftjenes. En tur tilfods eller med hestevogn til marked i Randers eller Århus hørte nok til sjældenhederne. Man voksede op, arbejdede, stiftede familie og døde på egnen.

Her fødtes vores mormor i 1867. Følger vi hendes forfædre, så langt som det er lykkedes at samle viden derom, afspejler mønstret sig ganske klart.

Af hendes oldeforældre har vi bedst kendskab til hendes farfars far Ole Christensen, der var født i 1774. Det år var der endnu fjorten år til stavnsbåndets ophævelse, og den sindssyge Christian den syvende var konge i landet.

Efter en brand i Noring by i pinsen 1798, hvor ialt tolv ejendomme lagdes i aske, benyttede besidderen grev Erhard Wedell Frijs på Frijsenborg lejligheden til - i oplysningstidens ånd - at gennemføre udskiftning og udflytning af ejendommene. Til udmarken Højvang sydvest for byen flyttedes tre gårde. En af disse fik Ole Christensen. Landbruget supplerede han med endnu en håndtering. Han var væver. Hans syv år yngre kone, Ane Johanne Sørensdatter, levede endnu tolv år efter hans død i 1832. En af væverens sønner, Peder Olesen, fødtes kort efter århundredskiftet, vist nok 1803. Ved hans konfirmation indførtes i kirkebogen vidnesbyrd for kundskaber og opførelse. Det lyder: Temmelig god. Nok lidt forbeholdent, men det lyder dog bedre end, hvis man efter nyere tids skik korter det ned til forbogstaverne t.g. Ingen vil vist bebrejde en rask dreng hans moderate interesse for både salmevers og Balles katekismus.

Som soldat var han konstabel i Randers, formentlig ved dragonerne der. 1829 blev han gift i Folby kirke med Ane Marie Pedersdatter, som var husmandsdatter fra Lading. Blandt forloverne var den stedlige dyrlæge, Peder Blok(9). De unge blev gårdmandsfolk på egnen og fik tre piger og tre drenge. Den sidste, en dreng, fødtes kort før moderens død.

Med ham forenes for mig historien med erindringen, idet han er den af mine oldeforældre, som jeg lige netop kan huske fra min tidligste barndom. Men herom senere.

Peder Olesen Pedersen,
boelsmand i Højvang,
(1838-1926).

Oldefar fødtes i Højvang 16. Februar 1838. Seks uger senere døbttes han i Folby kirke og fik navnet Peder Olesen Pedersen. I kirkebogen er indskrevet hele seks faddere: foruden skovfogedens kone, to gårdmænd, en husmand og et aftægtspar. Mindre gjorde det ikke. Måske var det ikke engang nok, for på egnen hed han aldrig andet end "Pe' Wollesen".

Han måtte tidligt arbejde for føden. Det blev kun til sparsom skolegang, men heri adskilte han sig ikke fra sine søskende eller sognets øvrige børn. Det gjorde han på en anden måde. Han levede hele sit liv uden at kunne hverken læse eller skrive - og dog, af sin kone lærte han lige netop at skrive sit navn. Det var alt. Når man ved, at han iøvrigt var en levende og munter mand, der passede sin dont vel, er der for mig ingen tvivl om, at han har lidt af ordblindhed, et den gang ganske ukendt begreb. Her nok også grunden til, at han 22 år gammel blev slettet af lægdsrullen. Der kan næppe have været andre tungtvejende grunde til kassationen. Han levede fint til sit niogfirssindstyvende år.

Femogtyve år gammel blev han gift med Inger Baltzersdatter, yngste datter af smeden i Sabro.

Smed Baltser Christensen var født i slutningen af 1799 og blev døbt på det ny århundredes første dag. Han var søn af husmand i Søften Christen Jensen Mariager. Som navnet antyder, træffer vi her for første gang i denne forbindelse en mand, som er "indvandret" fra en anden egn af Jylland. Baltser Christensen virkede i mange år i Sabro. Der blev han gift i 1825 med den nittenårige Ane Jensdatter, og der fødtes begge deres døtre. Lad os vende tilbage til Højvang for sidste gang. Pe' Wollesen og Inger havde 46 år sammen der, inden hun døde i foråret 1909. På husmandsstedet fik deres tre børn, Ane, min mormor, Anna Marie og Christian, en god start i livet. Yderst beskedne forhold har der været. Men at de lærte at bestille noget i en kærlig og tryk atmosfære, har mormor fortalt, ligesom jeg for nylig har fået det bekræftet af hendes bror Christians yngste datter.

I vinter var jeg heldig at komme i besiddelse af mormors skudsmålsgang, der giver mulighed for at følge hendes færden i de tidlige ungdomsår.

Husmandsdøtre på den tid kom efter konfirmationen ud i huslige pladser, "som tyende" hed det den gang. Mormor var ingen undtagelse. Men først et par ord om skudsmålsgangen, lille, i oktavformat med stift papbind og forsynet med sognepræstens laksegl. Den begynder med lovbestemmelserne om tyende. Efter disse skal tyendet, der iøvrigt omtales som det!, ved flytning straks melde sig til afstempling hos politi eller sognefoged. Husbond skal indføre ankomst og afrejse. Den der udriver blade af sin bog eller "forsætliggen gjør Noget i samme ulæseligt" kan straffes med fængsel på vand og brød i indtil tre dage! Herefter følger med smuk gotisk skrift Skjolddelevpræstens oplysninger om Ane Pedersens fødsel, dåb, vaccination og konfirmationen i Sabro kirke den anden Oktober 1881 med følgende antegning fra kirkebogen: kundskab -ug%, opførsel -mg. Kommentarer overflødig. De første år arbejdede mormor øjensynligt hjemme. Første November '86 noterer sognefogeden afgang til Viithen sogn, hvor hun i et år tjener som stuepige i præstegården. Pudsig nok er det husfaderen, pastor Schwarz, som 2. November 1887 skriver følgende:

Ane Pedersen, som nu forlader os for at tage hjem til sine forældre, har været os en særdeles rar og elskværdig pige, som vi nødtigt skilles ved. Hun er flink og villig til sin gerning, som hun udretter med megen omhu, orden og akkuratesse. Hun syer overmåde smukt og godt. Vore bedste ønsker ledsage hende.

Heller ikke her er kommentar fornøden. Så følger kortere ansættelser dels på en proprietærgård lige uden for Kolding dels hos en familie i Århus. Sidste notat er Noring-sognefogedens om hjemkomst fra Århus 29. August 1889. Det efterår drog hun knap toogtyve år gammel til Katholm gods som husjomfru. Det var her, hun mødte Peder Seiersen.

PEDER SEIERSENS UNGE ÅR.

Ved afsløringen af mindestenen i Legind Bjerge sommeren 1919 var den sidste i talernes række hotelejer Peder Seiersen fra Skive, som kort takkede på familiens vegne. Han var den næstældste af Søren Seiersens seks sønner. Han er vores morfar - af os børn altid kaldt bedstefar -, og om ham skal der berettes nedenfor.

For nylig -ja faktisk på et tidspunkt, da første udkast til mit manuskript var færdigt- er jeg kommet i besiddelse af forskellige papirer med bedstefars egne beretninger om sin barndom og ungdom. Det er, hvad bedstefar har skrevet til sønnen Torben, hvad sønnen Edvard har nedskrevet efter bedstefars diktat, og endelig småinterviews i forskellige tidsskrifter. Jeg gengiver her indholdet med bedstefars egne ord, men kædet sammen til et hele:

Jæg skal her kort fortælle, så langt jeg kan huske tilbage. Min far Søren Seiersen var gårdmand i Legind, og hans forældre var aftægtsfolk der på gården. Vi var seks drenge, hvoraf den yngste døde som lille.

Vi andre fem drenge havde en privatlærer, der kom og læste med os et par år. Da mine bedsteforældre så døde, solgte far gården og kom til Sallingsund færgetro, hvor han overtog færgefarten for sin svigerfar Peder Koustrup. Koustrup, der var en lærd mand, holdt skole for os, lige til han døde i 1876. Han havde i mange år været færgemand

ved Sallingsund, men før den tid var han skibsbygger og byggede mange store skibe. Ligeledes har han sejlet en kort tid som skibsfører. Kort tid efter vi var kommet til Sallingsund døde moder 1873. Jeg var den gang otte år. Så kom vi til at gå i skole i Legind skole, hvortil vi havde en kvart mil at gå hver eneste dag. Da var det min far tog fat på plantningen, og det skulle vi drenge hjælpe med hver dag, så snart vi kom fra skole. Efterhånden som træerne voksede, skulle de holdes rene for ukrudt, så de bedre kunne komme frem og trives. Vi lugede til langt ud på aftenen, når ræven kom spadserende, og det var ved at blive mørkt. Ligeledes måtte vi hjælpe med færgeoverfarten. Der var et signal, som bestod af et brædt, der blev hejst op på to stænger, højt eller lavt, eftersom det var en enkelt person, flere personer eller et køretøj. Om natten var signalet et blus på stranden. Overfarten kunde være farefuld, men vi drenge slap altid godt fra det. Almindeligvis var der fire færgekære til at ro de store færger. Vi havde to rofærger, en stor, som kunne rumme 17 heste og en mindre, to robåde, én lille båd og en sejlbåd, der kunne tage 20 rejsende. Jeg har været med til at færg hundrede kreaturer over på en dag. En gang om året skulle op til tusinde gæs drives over. De måtte svømme, og vi drev dem frem fra bådene. Så skulle de hvile en dag eller nat på rugstubbene før den lange tur sydpå mod grænsen. Undervejs solgtes småpartier, tre kroner pr. styk. Det kunne tage en måneds tid, forinden vi kom hjem igen; vi skiftedes til at sove i lader, én skulle holde vagt. Da færgen kom igang mellem Glyngøre og Nykøbing, blev alle bådene hentet, samlet på en gang og i en lang hale bundet efter den store færg. Så kom der en ny ordning. Vi havde færgeret til at sætte folk over for 65 øre mod at betale de 35 øre til staten, og det var far meget streng med at overholde. Senere anlagde far et stort stykke med jordbær. Mange tusinde pund solgtes hvert år. I jordbærtiden skulle vi op klokken to om morgenen for at nå at plukke til vor far skulle til byen med det første læs. Han kørte flere hundrede pund to gange dagligt og sendte bær

til København. Det var kæmpebær. Da vi fem drenge var blevet konfirmeret, kom vi i lære i Nykøbing i hver sit fag. Så giftede far sig anden gang, og ingen af os kom hjem senere. To af mine brødre rejste til Amerika, hvor de har været i 40 år, og den ældste blev typograf ved Århus Stiftstidende, hvor han har været i 40 år. Min broder, der var isenkræmmer, døde i tjenesten 21 år gammel. Min fader døde i fattigdom cirka 66 år. ----

Såvidt bedstefars egen beretning. Det er nok karakteristisk for barndomshjemmet, at alle drenge fik en læreplads til start i livet, ligesom det er karakteristisk for deres far, at drengene fik hver sit mellemnavn, så de gamle i slægten blev holdt i ære: Koustrup, Seiersen, Odgaard, Stenberg og Bang- foruden det Pedersen, som kun amerikanerne beholdt.

Den ældste, Mathias Koustrup, som blev typograf og senere faktor, husker jeg svagt som en lille mand med opstrøget, kommunefarvet hår og dito overskæg, der vippede let, når han talte. Det hændte, at vi med mor kom på besøg hos ham og "tante Koustrup," hvor vi legede med datteren Edels børn.

Brødrene Johan og Frederik emigrerede til U.S.A. Johan var fire år yngre end bedstefar. I Amerika kaldte han sig John Peterson. Mon ikke han blev håndværksmester i Connecticut? Sikker ved jeg det ikke. På gamle amatørbilleder, sendt hjem til bedstefar, ses han som en velklædt, midaldrende mand foran sin bungalow og samme sted i arbejdstøjet igang med at male husets træværk. På et tredie billede ses han i sin Ford, model T, 1922 sammen med hustruen, nogle børn og broderen Frederik. Om den sidste ved jeg intet. Min morbror Svend har overladt mig en fortegnelse over John Petersons børn, svigerbørn og børnebørn. Den er medtaget blandt slægtsskemaerne bagest i dette skrift. Efter fortegnelsen fik John ni børn. Hvorfor den ældste hed Christensen, ved jeg ikke. De fleste har danskklingende navne, hvad jeg tager som et tegn på, at Johns kone også var dansk. Men integrationen i den unge, af mange etniske grupper sammensatte nation viser sig hurtigt i de angelsaksiske, sydeuropæiske og germanske navne, der efterhånden støder til. Når sønnen Martin Peterson ses død tyve år gammel kun tre uger før våbenstilstanden i 1918, tager man nok ikke meget fejl i, at han var en af de unge amerikanere, der gav deres liv i Nord-

frankrig for at afslutte fire års vanvid i den gamle verden. Det kan næppe undgås, at flere af Johns yngste sønner eller ældste børnebørn var med, da U.S.A. næste gang kom Europa til hjælp.

Men lad os igen dreje tiden tilbage til Mors i forrige århundrede.

Peder Seiersen Pedersen(10) kom i lære hos buntmager Mikkelsen i Nykøbing. Efter endt læretid -fem år var den på dengang- blev han svend i Hobro hos buntmager Hansen. Faget havde aldrig faget bedstefars interesse, og inden der var gået et år brød han op. Han søgte og fik en stilling som tjener hos kammerherre Steensen-Leth på Højris, en mand han fra sin barndom havde stor respekt for. Lederen af husholdningen på Højris den noget stramme frøken Marie Engell har formentlig givet ham en god skoling i faget. I al fald blev han der næsten tre år, indtil han i 1886 måtte stille ved 6. bataillon i Viborg til aftjening af værnepligten. Rekruttiden var på den tid streng. Jeg mindes hans malende beskrivelse af vinterens iskolde belægningsstuer, hvor rotterne løb hen over tæpperne, når lyset var slukket. Lønningen var nogle få håndører samt et ottepunds rugbrød om ugen. Dog forblev han livet igennem en tro forsvarsven. Efter endt rekrutuddannelse blev han tjener omtrent et år for chefen oberst Wørishøffer. Efter hjemsendelsen blev han påny herskabs-tjener. Denne gang på Katholm ved Grenå hos kammerherre Dinesen(11).

ANE OG PEDER SEIERSEN.

Eftersommeren 1889 kom der ny husjomfru på Katholm. Det var Ane Pedersen, som vi har hørt. En solid, midtjysk landmandsdatter, flittig og pertentlig og dertil køn, middelhøj, slank, ansigtet præget af de lidt små, men smilende øjne. Kammertjeneren var bestemt ikke upåvirket, og selvfølgelig kom der et par ud af de to. De blev gift allerede den 30. Oktober samme år. Deres første hjem fik de i Thisted, hvor de et par år drev en mindre restaurant med navnet Valhal. Gamle folk i Thisted kan endnu huske navnet fra bybilledet, men nærmere har jeg ikke kunnet komme det. Men i Thisted skete én væsentlig ting. Her fødtes deres

første barn, Elli.

Sommeren 1892 boede de i Sallingsund. Formentlig for at give en hjælpende hånd, muligvis med henblik på en overtagelse af kroen. Også her fik de en datter, moster Anna. Men kroen turde de ikke binde an med.

Efter et kortere ophold i Odense blev bedstefar overtjener på Hotel Skandinavien i Århus, den gang et af provinsens førende hoteller, beliggende på strøget lige over for domkirken, nu for længst nedrevet. I Århus blev familien godt en halv snes år. De to søstre havde størstedelen af deres barndom her, og her fik de ikke mindre end fem små brødre. Efter nogle år på Skandinavien fik bedstefar påny egen forretning. Det var Centralhallen, en travl restaurant lige over for banegården. Mormor var en glimrende styrer af det børnerige hjem, hvor orden, sæbespåner og en kærlig hånd var vigtige hjælpemidler. Familien må have boet i den sydlige ende af byen, for søndag formiddag i sommertiden spadserede de to store piger klædt i hvide, nystrøgne sommerkjoler på Strandvejen, hvor de nejede dybt, ikke bare når den unge kronprins red forbi, men også hvis barnefrøkenen fra det den gang nye Marselisborg passerede med to små, grinende prinser sjokkende efter sig.

Omkring 1906 brød familien op fra Århus. Bedstefar ville forsøge sig med hotelvirksomhed. Det blev i første omgang Jernbanehotellet i Viborg. Om tiden der ved jeg kun, at onkel Svend kom til verden, og at bagemester Aalkjærs søn Vilhelm(12) legede med hans store brødre.

Mor -Elli altså- blev færdig med skolen. Hun kom i huset i Store Brøndum præstegård i Østhimmerland. Hun passede familiens børn og havde det selv som en datter i huset. "Seier", som hele familien kaldte hende, havde lyse dage der. Børnene elskede hende, præstefruen lærte hende klaverspillets begyndelsesgrunde, og pastoren tog børnene og hende med på hestevognsture i omegnen. Her var da for resten også stedet for mors første og sidste køretur på cykel. Den startede på toppen af en mindre bakke og endte brat med, at "Seiers" krøllede hoved forsvandt i præstegårdsensengens frodige brændenælder.

Da sivkufferten var pakket, og mor skiltes fra familien i Store Brøndum for at rejse hjem, gik turen ikke til Viborg.

Bedstefar havde handlet og overtaget Hotel Salling i Skive. Tidspunktet har formodentlig været omkring 1909. Et par år efter fik de deres sidste barn, Torben.

Hotellet i Nørregade blev særdeles velrenommeret i den halve snes år bedstefar drev det. At han drev det, er nu kun delvis rigtigt. Det var i høj grad et familieforetagende, hvor også mormor spillede en afgørende rolle, i perioder godt støttet af sine to ferme døtre.

Et provinshotel i en mellemstor provinsby med det fede Salling som opland var en travl og broget virksomhed. Foruden skænkestuen var der lokale for spisegæster -og så den blå stue. Den sidste var reserveret for byens honoratiores og proprietærerne, når de kom ind fra landet. I den blå stue afvikledes l'hom-brepartierne, og her bagtes nok også de lokale "rævekager". Om vinteren var det tid for borgerskabets fester, og på den store gårdsplads holdtes regelmæssigt marked. Hotellets værelser deltes mellem tilrejsende passanter og så pensionærerne, en skiftende strøm af ungkarle med mere eller mindre permanente gøremål i byen.

Til den sidste kategori hørte far, Alfred Michelsen. Som ung jurist var han blevet ansat som fuldmægtig hos en af byens sagførere. Efter godt et år fik han uventet chancen for at overtage en sagførerforretning i Skanderborg. Den mellemliggende periode blev skelsættende for ham selv og for værtsparrets ældste datter. Han forelskede sig i Elli. Hvordan skulle han kunne andet?

Elli Seiersen og Alfred Michelsen. Begge fot. c.1912.

Hun var fint bygget og slank som sin mor. Det kønt tegnede ansigt med mere grå end blå øjne var indrammet af et brus af mørke krøller. Hendes smil tonedes, tror jeg nok, med et anstrøg af skyhed eller beskedenhed, som var en del af hendes natur. Forelskelsen blev gengældt, og det blev dem.

Men inden der -forøvrigt på mormors og bedstefars sølvbryllupsdag- blev holdt festligt bryllup på Hotel Salling, måtte de unge gennem svære tider. Senviktorianismen lå tungt over landet. Deres førstfødte kom til verden i Gråsten, hvortil kom at far måtte tilbringe måneder på sygehus med tyfus, inden den lille familie kunne samles i Skanderborg.

I 1919 solgte bedstefar Hotel Salling, og Harmonien i Sæby blev det sidste hotel, han drev. De to piger og de fleste af drenge var forlængst hjemmefra. Torben var otte.

Jeg er selv født i 1919 og derfor gammel nok til at have erindring om Sæbytiden, som mærkeligt nok også kom til at vare ca. ti år.

Det var spændende at komme på ferie i en by med mange sommergæster, der talte fremmede sprog -mere eksotisk end norsk og svensk var det dog ikke. Der var en rigtig havn og saltvand at bade i. Og så var der hotellet og alle de mennesker og dyr, der hørte til. Der var hotelkarlen og hans kasket med "Harmonien" i guldbogstaver over den blanke skygge. Han stillede med hestevognen på stationen, når der kom tog fra Ålborg eller fra færgen i Frederikshavn. Og hundene, bedstefars store Broholmer Chang og den sort- og hvidplettede Tell. Den sidste tilhørte onkel Aksel og tante Laura, som en tid hjalp til på hotellet. På den hvide bænk på fortovet til venstre for porten sad Henning og jeg og slikkede solskin sammen med oldefar, som i de år boede hos sin datter. Jeg husker ham som en lille, mager, venlig og stille mand med meget lidt, hvidt hår på hovedet. Trods sommersolen var han i mørkt tøj og med sort kravebryst af den slags, der var quiltet og med en lille sort patentsløjfe midt for den flipløse overkant. Med ham følte man sig tryk (13). Så var der selvfølgelig mormor og bedstefar, hyggelige og rare og -hvad jeg nok ikke den gang kunne vurdere- et distingveret værtspar. Han altid i nypresset habit med smal, hvid silkekant langs vestens halsudskæring, og mormor i højhalset kjole og

med høj frisure. Hendes toiletmøbel i soveværelset gjorde stort indtryk på os. Her stod mystiske små glasflasker med slebne tre- og firkanter på overfladen og i stedet for prop forsynet med en rød gummiballon. Som i en telefongaffel lå der et krøllejern. Og undertiden var der en hårvalk til at anbringe øverst oppe. Men altid stod der en lille metalæske med Evers mentholbolcher. Ude i byen var der slagter Bertelsen og manufakturhandler Roeds store drenge, og på strandbadeanstalten bademesteren med det store Borgbjerg-skæg.

Lige nord for byen lå kurbadet med den helsebringende brønd, som stod i en lille, halvåben træpavillon i parken. Her var udstillet glassene, som skiftende konger og dronninger under besøg havde drukket af.

Mens mor og mormor nød en kop kaffe i kurbadets restaurant, drog Henning og jeg på ekspedition med Torben i Sæbygårds skov. Han var fornylig blevet spejder og var i besiddelse af en forrygende fantasi. Med en blanding af rædsel og fryd blev vi ført gennem Slangemarken og Tigerkrattet ud til åens meterhøje brink, hvor Torben med ryggen mod dybet og fødderne på kanten fingerede, at han fik overbalance. Vi så i ånden, at vi måtte søge hjem alene ad de samme farefyldte veje, vi var kommet. Få år efter kom Torben til at bo hos os i Skanderborg, hvor han sluttede sin skolegang og kom i lære. Da var vi vokset til at blive Robin Hoods lystige svende og musketererne i kamp med kardinalens skumle kreaturer.

I sæbytiden var onkel Oluf førstemand hos Asbye, en herlig købmandsbutik med alle de gode lugte, der hører til. Her regerede han med blyant bag øret og med et skub, som ekspederede han adskillige kunder på en gang. Alligevel var der tid til at lave et kræmmerhus bolcher til os. Det var idel vellyd, når han slog den høje, cylinderformede blikdåse mod diskens kant, så de sammensukrede bolcher kunne løsnes.

Sådan er mine Sæbyminder. Men også den epoke fik en ende. Bedstefar blev ældre, og i slutningen af tyverne kom krisen. Harmonien blev afviklet, og i deres sidste år i branchen forpagtede bedstefar jernbanerestauranten i Skive..På den tid var far blevet ejer af en Ford model 1929, hvad der satte familien i stand til at foretage søndagsture til Skive. Køretu-

ren, forpestet som den var af benzinos og røgen af fars cerutter, var ikke vi børns livret. Det var til gengæld mormors mad, når vi fra "privaten" på den anden side af gaden gik over på banegården for at spise i den inderste spisesal med de høje hvide paneler. Mormor kom ind med den dampende terrin fra køkkenet. Hendes smil strålede om kap med det lange, blændende hvide forklæde. Køreturen var reddet.

I 1932 døde mormor. Bedstefar nærmede sig de halvfjerds; uden sin kone ville han ikke fortsætte. For anden gang forlod han Skive og flyttede til Skanderborg. Efter at have boet hos os nogle år var han en årrække hos onkel Georg og tante Helga i Kolding, inden han levede sine sidste år i Århus, hvor onkel Edvard med familie kunne være ham til hjælp.

Mens han boede hos os, var vi endnu fem børn hjemme. Til alt held havde vi god plads, så bedstefar kunne have sin egen to-værelses lejlighed. Til måltiderne og om aftenen var familien samlet, men om dagen var han mest sin egen mand. Først af alt var han friluftsmenneske ganske uanset vejrliget. At han som hotelleder har været myndig og som familiefader rimeligt striks, har jeg hørt om. I hans Skanderborgdage var han beskeden, men lun og hyggelig, når han fortalte om sin barndom og om sin tid hos kammerherren.

At han i sin høje alder var friluftsmenneske, er ikke mundsvejr. Jeg sidder her med et udklip fra Århus Stiftstidende fra 14. Maj 1941. Det hedder i overskriften: 77-årig går fra Kolding til Århus på familiebesøg. Spadserer videre til Skive. Og nedenunder: Seiersen, som er rank og vejrbitd, fortæller: "Jeg gik fra Kolding i onsdags klokken ni og kom til Horsens klokken sytten. Det er vist 51 km. Undervejs spiste jeg to halve rundstykker med spegepølse, men i Horsens, hvor jeg overnattede, fik jeg fire spejlæg og fire skiver rugbrød. Så var jeg klar igen." Fra Skanderborg til Århus var gennemsnitsfarten 8 km i timen - og så var det i jakkesæt, knækflip og Novettofrakke, hvad et avisbillede fra ankomsten til Århus viser.

En af de sidste gange, jeg så bedstefar, var på hans firs års fødselsdag. Trods krigstidens restriktioner i sommeren 1944 var de fleste af hans børn og mange børnebørn nået frem. Han døde i 1946, en god familiefader og en pryd for sin stand.

Jeg vil ikke slutte denne beretning uden at give nogle korte glimt af erindringer om mors søskende.

Moster Anna husker jeg bedst som en høj, rank og handlekraftig dame, vi som børn besøgte på en hvidkalket Vendsysselgård med vindmølle på taget.

Fra studentertiden mindes jeg den skønneste gang klipfisk med øl og dram hos onkel Aksel og tante Laura ude på Vesterbro.

Fra samme periode var der bridgeaftener hos onkel Henrys i Nordre Frihavnsgade, og ikke mindst situationer, hvor der manglede liquide midler til en pludseligt påkommende glad aften, og man i "O'Henrys" forretning kunne opnå et kortfristet lån mod behørig kvittering, som smukt sammenfoldet gled ned i hans tegnebog.

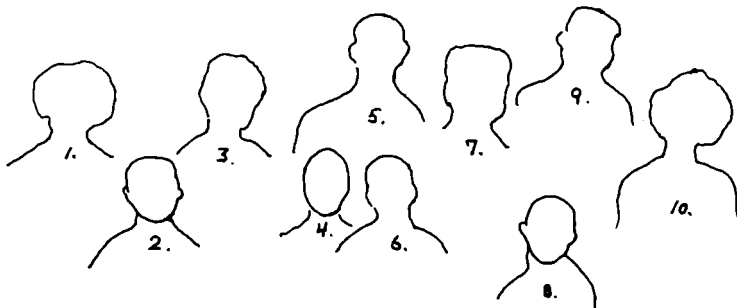
Onkel Edvard, gammel garder, først ved landvæsen, en tid arrestforvarer, i mange år bagermester i Århus. Da Henning og jeg i 12-13 års alderen cyclede til Fanø med telt, dukkede arrestforvareren fra Nordby op med et helt læs halm på cyclen til underlag i teltet - og en kæmpeportion friskplukkede jordbær. Sådan var han. Hans enke, tante Mary, af sind ligeså guldrandet som han selv, har vi heldigvis stadig forbindelse med.

Onkel Oluf har altid været lige så stor fodboldfan som Henning og jeg. I hans Århusår i 30'erne fulgte vi AGF tæt. Senere da vi læste i København, og han endnu var ungar, kom han undertiden ind fra Nakskov lørdag aften og overnattede hos os, så vi sammen kunne gå i Idrætsparken om søndagen. Inge og jeg besøgte ham og tante Erna i Nakskov sidste sommer. Nu har slidgigt fattet et fælt greb i ham, men fodboldsindet er ungt, og en af hans sønner har i mange år været Lollands farligste målskytte.

Tidligt i min barndom, før jeg kom i skole, var onkel Georg ansat i Århus og onkel Svend i Odder, begge ganske unge handelsfolk. På søndage dukkede de op hos deres søster i Skanderborg. Jeg formoder, der har været kalvesteg på bordet og Møllelevin, den til to kroner flasken. Det var festlige dage. Georg opførte ene mand hele Chaplinfilm med bowlerhat og bambusstok, og på græsplænen udkæmpede de med os som måbende tilskuere verdensmesterskabskampen mellem Jack Dempsey og Gene Tunney. Om Torben har jeg allerede fortalt fra drengeårene. Han blev

befalingsmand i hæren, som han forlod som seniorofficiant efter mange år.

Han og Svend mødte jeg efter et langt interval i April '86, da vi sammen deltog i onkel Georgs begravelse i Kolding. Den forløbne tid og den vemodige anledning til trods genfandt jeg hos dem begge den grundtone af munterhed og ukuelighed, som har kendetegnet også tidligere generationer.

Familien Seiersen, fotograferet i Viborg c. 1909.: 1. Anna, 2. Edvard, 3. Ane Seiersen, 4. Svend, 5. Aksel, 6. Georg, 7. Peder Seiersen, 8. Oluf, 9. Henry, 10. Elli.

MIN MOR.

Hvor langt tilbage går ens tidligste erindringer? Til to-, tre- eller fireårsalderen? Jeg ved det ikke.

Men helt sikkert har mine forbindelse med mor. Og lige så sikkert er de farvet af varme og velvære på den ene side og uretfærdig forfølgelse på den anden. Til den sidste kategori hører baljebad, hvor man blindet af sæbe i øjnene måtte stå opret i zinkkarret og tåle mors energiske forsøg på med svamp og klud at slide de sidste hudrester af ens krop, og den efterfølgende påklædning, som værst af alt omfattede iføring af lange, sorte strømper, der kradsede, som var de strikket af sandpapir nr. 4. Så var underbukserne anderledes venlige og bløde i såvel strikning som materiale; men ak og ve, de skulle fæstnes med en sikkerhedsnål til "underlivet" -dette mærkelige klædningsstykke som knappedes med en række tynde metalknapper midt ned ad ryggen. Kun yderst sjældent tog nålen gal retning mod huden, men skrækken for at det skulle ske var nok.

At disse procedurer var en væsentlig side af kærlig yngelpleje, gik ikke op for mig den gang. Anderledes klar var forståelsen, når man bagefter blev strøget over håret af hendes bløde hånd og, til trods for at man i dåben havde fået hele to fornavne, blev kaldt lille "Klavs". Det varmede. Det gjorde det også, når mor tog Henning og mig med hen til klaveret og sang for os fra storkebogen. Jeg er helt sikker på, at hun spillede til. Måske var det kun med en finger, for jeg er lige så sikker på, at hun ikke senere i livet rørte klaveret.

Jeg tror ikke, vi var ret gamle, før det gik op for os, at vi havde verdens smukkeste mor. Både når hun kom ind i børneværelset i natkjole med det mørke hår skilt i midten i to lange, svære fletninger, og når far og mor drog afsted til middagsselskab: far i "tjenertøjet", sort med hvid sløjfe, men intet mod mor i selskabskjole. Bedst husker jeg "frelserkjolen", som vi nok kald-

te den på grund af de blå og røde farver. Det må så også have været det eneste, der mindede os om Frelsens Hærs uniformer. Det er nu ikke mors rolle som deltager i selskabslivet, der vejer tungest i erindringen. Seks børn, en stor beboelse inklusive sagførerkontorerne gav trods hushjælp en lang arbejdsdag, der ikke mindskedes af det højt anlagte, husmoderlige ambitionsniveau i en tid, hvor hårde hvidevarer var ukendte begreber. Billedet af mor var først og fremmest som travlt beskæftiget med rengøring, syltning, baging og kogning, sjældent siddende. Selv husholdningsregnskabet ordnedes stående i foroverbøjet stilling foran den lave kommode i dagligstuen med øverste skuffe halvt udtrukket som underlag for fradrag og sammenlægninger. Disse operationer ledsagedes af helt karakteristiske, små, stødvise, let hørlige udåndninger gennem næsen, øjensynligt som udtryk for koncentration.

Til ambitionerne hørte også, at vi børn til festlige lejligheder fremtrådte tættest muligt som små kopier af prinsen af Wales' yngre brødre: kadetstribet sommertøj, khakifarvet serges fra Julius Kopp til vinterbrug, og til jule- eller skolebal blå t matrostøj, hvide glacéhandsker og lige netop så meget brillantine, at nakkehvirvlen holdtes nede i al fald under indmarchen. Naturligvis blev der slidt hårdt på mor. Undertiden gik det for vidt. Det hændte så, at læberne blev stramme, og med et fast blik erklærede hun, at nu pakkede hun sin kuffert og rejste til Samsø! Mor kom dog aldrig til det Samsø, som for hende var et tilstrækkeligt fjernt mål til at ækvivalere med vore dages Timbukto eller Langtbortistan.

Da jeg omtrent havde nået gymnasiealderen havde familien erhvervet et minisommerhus ved sydenden af Skanderborgsøerne. Her var højdepunkterne minderige frokoster eller måltider på lyse sommeraftner, hvor mors andet jeg foldede sig ud med stort lune og en latter, der rent bogstaveligt var perlende. Tårerne løb hende ned ad kinderne.

I studieårene havde vi en lille toværelses lejlighed først på Østerbro og var på egen forplejning, dog ikke mere end vi i de første krigsår fast en gang om ugen, ofte sammen med vasketøj, modtog forsendelse med mors frikadeller, hakkebøf eller andet godt, og altid et hastigt nedfældet brev om løst og fast.

I befrielsesåret 1945 blev jeg forlovet med Inge. For første gang i flere år kom mor til København. Hun inviterede os til frokost i Tivoli, hvor Inge skulle præsenteres for hende. Selv var jeg helt tryk ved situationen. Jeg kendte jo dem begge. Men de var helt sikkert lige betænkelige. Heldigvis uden grund viste det sig.

Det blev siden til mange kortere og længere besøg hos os i vores skiftende boliger rundt på landets sygehuse. Da far og mor en gang i slutningen af halvtredserne kom for at besøge os i Roskilde, var mor tydeligt ikke sig selv. Hun måtte næsten presses, før hun fortalte om de sidste måneders mavebesvær, og før hun lod mig undersøge hende. Inden der var gået en uge, var hun opereret af min ypperlige chef, Knud Bierring(14) for en meget stor endetarmscancer, der til alt held ikke viste tegn på spredning. Fuldt orienteret om lidelsens karakter og med den nødvendige ændring af tarmens forløb, udviste mor evner til at overkomme problemerne, som måtte overraske den, der kun kendte hende som en, der næsten gjorde undskyldning for sig selv. Men der var kræfter, vilje og sjælelige ressourcer til med høj hygiejnisk standard at udfylde pladsen ved fars side til hans død få år senere.

Da vi i 1964 skulle have besøg af mor første gang, efter at vi var flyttet til Bornholm, var hun begyndt at ældes. Vi havde hende med i bilen. Fra Skanderborg måtte hun tåle at krydse Store Bælt og senere Øresund for at erfare, at vi nu passerede Sverige. Da vi for tredje gang havde indskibet os, denne gang i Ystad, og befandt os i Hammervandet, kom det lidt beklemt fra hende: "Inge, det er da Danmark, vi er på vej til?".

Heldigvis blev hun fuldt fortrolig med Bornholm, for hun boede i flere længere perioder hos os der, men foretog så rejsen med fly!

Selv om alderdommen i tiltagende grad lagde skygger ind over hendes intellekt, var hun uændret pertentlig med sin person. Den smukt opsatte frisure, uændret så længe jeg kan mindes, mægtede hun ikke at sætte hver dag. Derfor lagde hun sig om aftenen pladask på ryggen og vågnede næste morgen i nøjagtig samme stilling, uden at bare ét hår havde flyttet sig. Heller ikke den moderlige interesse for afkommets ve og vel fornægtede sig.

Med største bevågenhed fulgte hun, hvad der skulle serveres, når "drengen" kom hjem fra aftenstuegang.

Mor døde i November 1967. Dagen efter begravelsen var kun børn og svigerbørn tilbage i Skanderborg. Vi skulle dele bo-
et. Det blev en af de bedste søskendesammenkomster jeg kan min-
des. Bodele, billeder og breve gav anledning til udveksling
af minder fra et godt hjem. Langt fra Samsø.

NOTER.

1. Caspar Schade, 1754-1828, provst i Nykøbing Mors.
2. Ifølge nekrolog i Morsø Avis (18.1.1876) overtog P.M. Koustrup faderens skibsbyggeri i Nykøbing ved dennes død. Torben Seiersen opgiver i sin Fortegnelse over P. Seiersens Efterkommere, at faderen var restauratør. Muligvis har han været begge dele. Han var opvokset på gården Koustrup lige øst for Ovesø i Thy sammen med to søstre, som blev gift med Nykøbingborgere, henholdsvis Bang og Stenberg, hvilket giver forklaringen på to af hans oldebørns mellemnavne (se slægtskemaerne).
3. Oberstløjtnant Enrico Mylius Dalgas, 1828-1894. Initiativtager til stiftelsen af Det danske Hedeselskab i 1866.
4. Gerhard Faye, 1760-1845, amtmand i Thisted. Forf.'s tipoldefar på fædrene side.
5. Huset er siden kaldt "Seiersens Hus" og ejedes, sidst jeg hørte om det, af en af mine kolleger overkirurg Rasmus Mo-vin, København.
6. Godsejer, kammerherre Carl de Steensen-Leth, 1842-1929, ejer af Højris 1865-1918.
7. Ved Sallingbanens indvielse i 1884 overtog DSB sejladsen mellem Nykøbing og Glyngøre. Med den voksende bilisme startedes i 1924 "Motorfolkets egen færge" på den gamle rute over sundet. Færgerne Pinen og Plagen gik i pendulfart til broen blev taget i brug i 1978.
8. Johan Skjoldborg, 1861-1936, jysk forfatter, især engageret i husmandsbevægelsen.
9. Til dyrlæge Blok knytter sig den -måske lidt pikante- omstændighed, at han, som må formodes at være en ven af huset, i 1832 gifter sig med brudgommens mor kun otte dage efter, at hun er blevet enke.

10. Navnet Pedersen blev strøget ved bevilling c. 1930. Det var aldrig blevet brugt. Med en undtagelse, som morede os børn meget, men nok var i pagt med den tids skik. Mormor kaldte altid sin mand for "Pedersen", både i omtale og tiltale.
11. Hofjægmester, kammerherre Wentzel Laurentz Dinesen, besidder af Katholm fra 1876 til sin død i 1916.
12. Professor, overkirurg, dr.med. Vilh. Aalkjær, Århus, 1904-1985.
13. Sine sidste år tilbragte oldefar hos sin søn gårdejer Christian Pedersen, "Højvang" i Farre. Han døde i 1926.
14. Overkirurg, dr.med. Knud Bierring, Roskilde, 1893-1962.

KILDEMATERIALE.

1. Andersen, K.G.Holch: Rofærge og Dampdrift, Nykøb.M. 1974.
2. " " : 1864 og Morsingboerne, " 1976.
3. " " : Kammerherrens Højris, " 1983.
4. Blicher, St.St.: Kærlighed i Pinen (1843), bl.a. i samlede novel. og skitser, bind IV, Kbhvn. 1965.
5. Dahlsgaard, Marius: Slavekrigen på Mors. Hist.Årb.f.Mors1922.
6. " " : Sallingsund. Et forsøg på en historisk redegørelse. Hist.Årb.f.Mors 1923.
7. Filtenborg, P., sognepræst i Fole: Håndskrevet fortegn. over familien Seiersen, c.1750-1850, (August 1938).
8. Hansen, C.B.V.: Træplantningens Historie i Thisted Amt siden Aar 1800. Kbhvn. 1911.
9. Hansen, Chr. M. i "Sund Sans", nr.18, pagg.213-214. (1933?)
10. Heilskov, Chr.: Byfoged contra Færgemand. Hist.Årb.Thist.Amt, 1919, pagg.31-37.
11. Jensen, Tove, Tistrup: Kirkebogsstudier over Chr. Pedersens (Farre) forfædre (håndskrevet).
12. Jensen, Tove, Tistrup: Om Chr. Pedersens efterkommere (maskinskrevet).
13. Jørgensen, Olga: Personlige meddelelser.
14. Kjølbye, Anton: Lødderup Sogns Stednavne. Hist. Årb.f. Mors 1924-25.
15. Mathiessen, Hugo: Limfjorden, Kbhv. 1936.
16. Morsø Avis: 8.11.1873-21.11.1873-16.5.1874-18.1.1876-27.1.76
26.1.1878.
17. " Folkeblad: 5.9.1895-14.6.01-26.8.02-1.9.02-21.5.19-
6.6.1919.
18. Morsø Lokalhist. Arkiv: Gældsbevis 30.12.76.Seiersen/Thomsen.
19. Povlsen, Povl R.: Mark-Fællesskabets Ophævelse og Jordernes Udskiftning i Foldby Sogn, Østjysk Hjemstavn 1943, p.74-81.
20. Schade, Caspar: Beskrivelse af Øen Mors. 1811.
21. Schmidt, August F.: Morsingboer i gamle dage I-III, Nykøb.M.
1930-33-36.
22. Seiersen, Edvard: Håndskrevne erindringer, delvis efter P.
Seiersens diktat (c.1944).
23. Sejersen, Erling, Nykøb.M.: korrespondance.

24. Seiersen, Peder: Fra Søren Seiersens Sallingsund. "Morsingboen", Mors Hjemstvn.foren. i Kbhvn. 6. årgang.
25. Seiersen, Peder: Interview i "Sund Sans", nr.19 (1933?).
26. " Svend: Fortegnelse over John Petersons efterkommere i U.S.A. (håndskr.c.1948).
27. " Torben: Mindebog for Søren og Peder Seiersen. (m. indklæbde attester, korrespondancer, udklip m.m.)
28. " " : Fortegnelse over fhv. hotelejer P.Seiersens efterkommere. Privattryk c. 1949.
29. Skudsmålbg for Ane Pedersen.
30. Thisted lokalhistorisk Arkiv: korrespondance.
31. Thomsen, Chr. H.: Personlige meddelelser.
32. Østergaard,J.: Gamle Minder fra Morsø. (15 håndskrevne bind om perioden c.1870-1920. Opbevares i Morsø lok.hist.Arkiv) 23.10.1877-12.3.1894-3.5.1897 samt bind 13, pagg.111-123.
33. Aarhus Stiftstidende 14.5.1941.

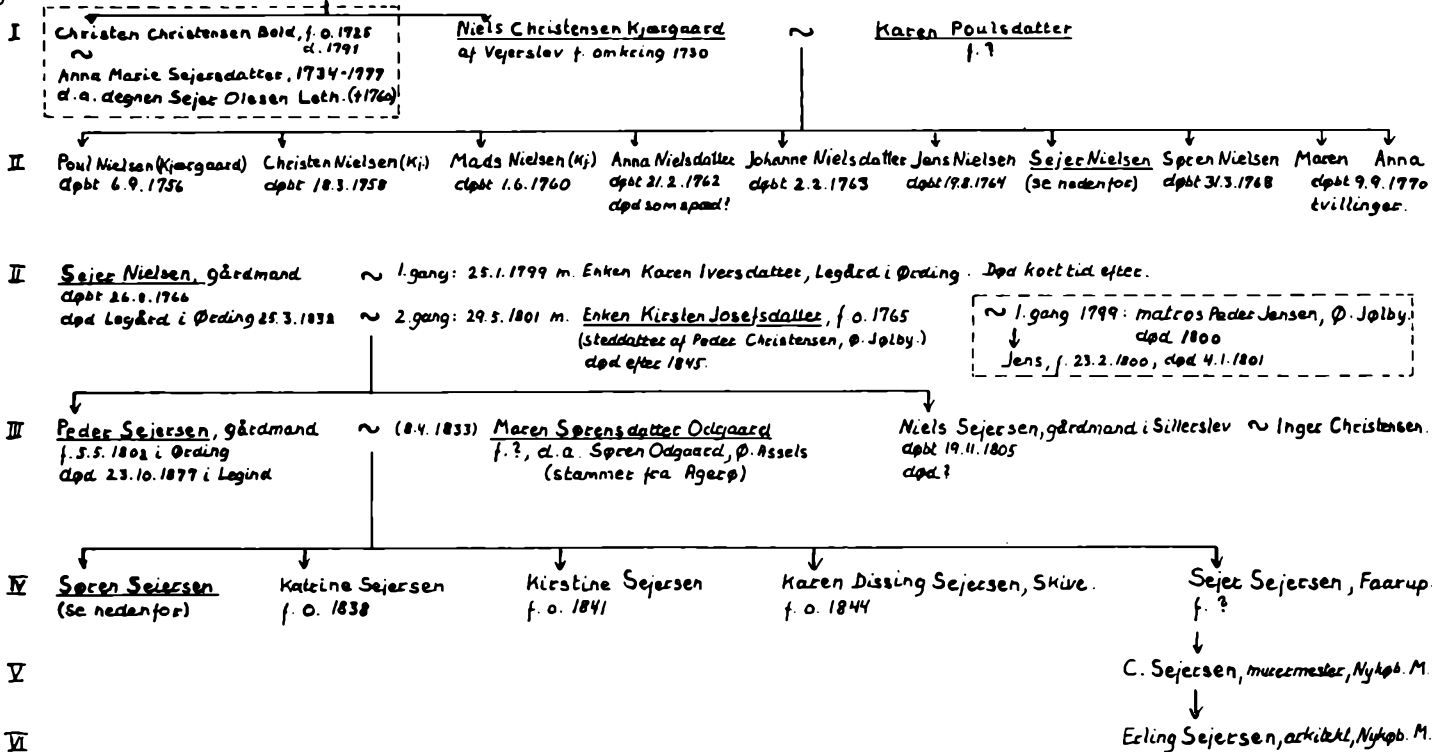
SLÆGTSSKEMAER.

(Generationerne er mærket med romertal, således at ældste, kendte generation er mærket med I.)

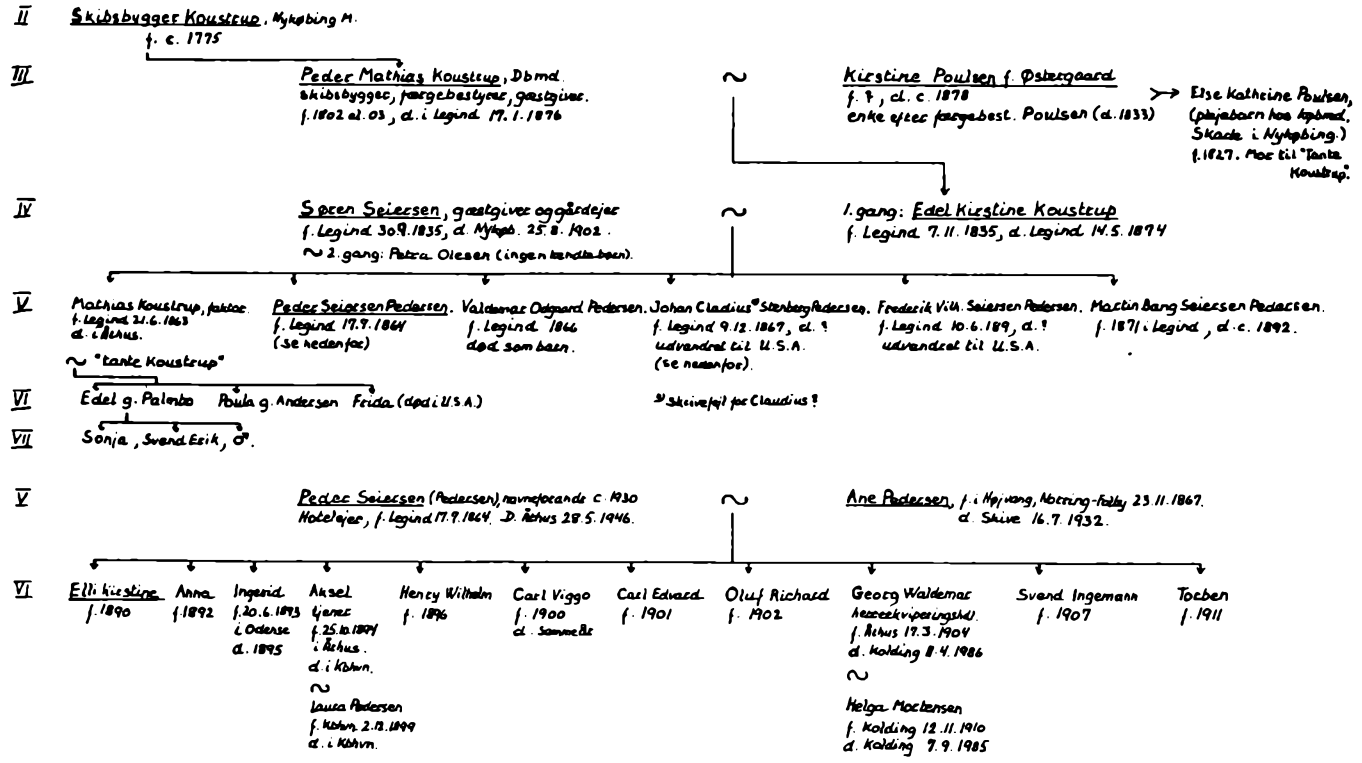
Sejersens-slægtens ældste del.

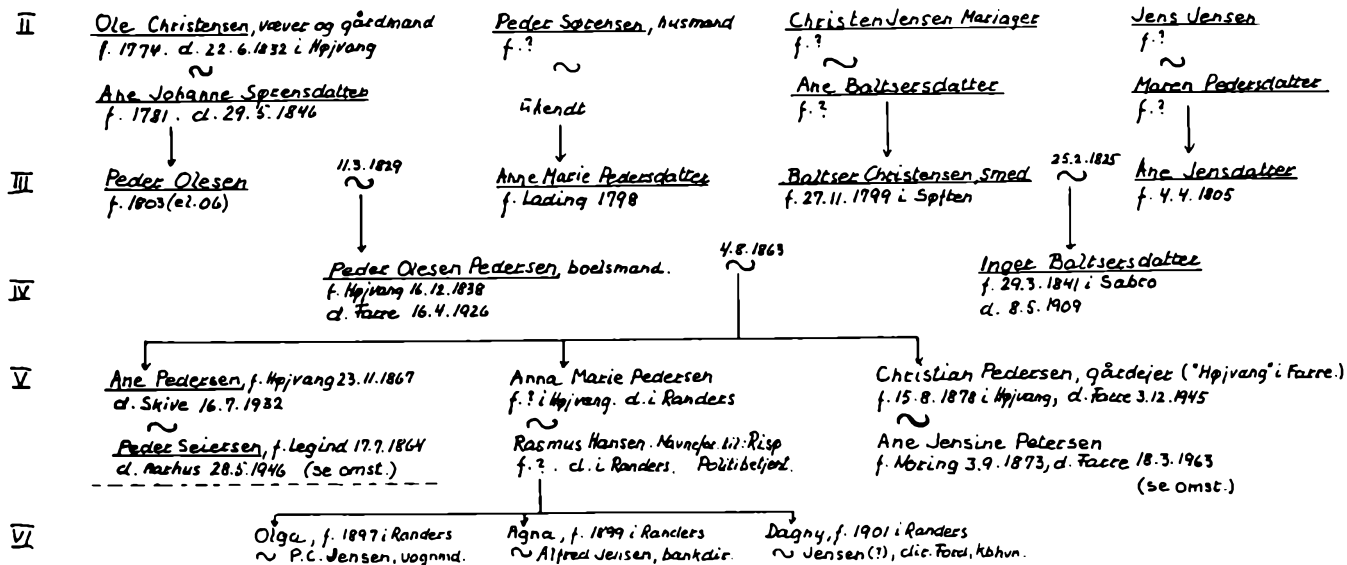
84

Christen(?)

Seiersen/familien (fortsat).

Familien fra Højvang i Tolby sogn.

VI

Henry Wilhelm Seiersen, manufakturhæl.
f. Århus 26.1.1896. d. Kbhvn. 20.1.1970

Henriette Harde, f. Aalborg
11.6.1896. D. Kbhvn. 29.6.1985

Anna Seiersen Andersen
f. Legind 13.5.1892
d. Brøndsted

Knud Vilhelm Bering-Jørgensen, maskinhæl.
f. Ørum v. Viborg 21.8.1893
d.

VII

Grethe, f. Charlottenl. 28.7.1921

Jørn, ekspedient
f. Kbhvn. 5.12.1933

Ellen Grethe, f. Hørby 11.9.1923
d. Berlin 10.10.1947

Jørgen Vilh. Bering (Jørgensen), af-
repræsentant, f. Thorshøj 23.3.1927.

Jørgen Peter Madschmann Madsen, f. Kbhvn. 11.6.1919
Skibsmaskininspektør (R.a. Dbg)

Sonja Iversen, sekretær
f. Kbhvn. 9.4.1937.

Fritz Poul Albert Møeliche
f. Berlin 14.3.1916

Geerda Nielsen, f. i Fredericia.
(gift 2. gang: Christensen)

VIII

Annelise Madsen, f. Kbhvn. 18.8.1948
universitetslægtor, cand. scient.

Merethe Seiersen
f. Kbhvn. 16.10.1967

1. Julla Anna Louise Møeliche
f. Berlin 28.10.1945
gift i Berlin med
Clavs Dieter Eisemann
f. 18.9.1939

John (Bering)- af-til Christensen.
f. 23.6.1982

Holger Reenberg, f. Ørum sogn 29.6.1943
konsulent, cand. agco.

2. Birgitte Clara Møeliche
f. Berlin 11.7.1947

Gitta Heesis.

Thomas Christensen
f. 21.12.1986

IX

1. Henrik Reenberg, f. Kbhvn. 6.10.1977

2. Lars Reenberg, f. Kbhvn. 30.9.1981

Svend Ingemann Seiersen.
grosserer, f. Viborg 24.3.1907

Karen Frost
f. Randers 18.2.1912

X

Palle Winston, f. Hjørring 14.8.1935
arkitekt, make, designer i Mexico City.

Lis Vibæk, f. Hjørring 3.9.1940
sygeplejerske

Erik, spec. læge i gynækologi og obstetrik,
f. Hjørring 28.5.1944

1° (ca. opt.) Hilda Lozano, f. Mexico 18.10.1935, reporter.

Peter Møden Tversted, exp. sekt.
f. Kbhvn. 13.5.1939

Susanne Helsted, sygeplejerske
f. Hjørring 6.2.1944

Pia, f. Kbhvn. 24.4.1957, buldsinder, Mexico

Albeto Villavicento, fabrikkant
f. Mexico

a. Christian Møden Tversted, maskinhæl.
f. Tårnby 14.1.1965

a. Michael, stud. med.
f. Høstруп 25.6.1965

Jessica Villavicento, f. Mexico 2.6.1944, Paula Villavicento, f. Mexico

b. Henrik Møden Tversted, gymnasiast
f. Tårnby 19.4.1968

b. Lisa, student
f. Gentofte 2.3.1967

2° Lilly White, ambassad. sekt., f. Mexico 21.10.1943

Erik Seiersen, collagestud., f. Marcol. 18.1946
Oscar Seiersen, gymnasiast
f. Mexico 23.3.1969

c. Mads Erik, gymnasiast
f. Kbhvn. 28.5.1971

d. Søren, f. Hjørring 21.5.1975.

VI

Carl Edvard Seiersen, lægemester
f. Aarhus 19.6.1901, d. Aarhus 8.8.1972.

Mary Jensen
f. Socp 19.9.1906

VII

Søren Rasmussen, f. Skive 19.1.1934
Kph.konstsp.

Ruth, f. Løgstrup 6.2.1936
lægekonstsp.

Bjerge, f. Løgstrup 31.8.1936
Spec.aerb.

Tove, f. Hjarbæk
28.9.1937, Cts.patient.

~ 1° (w. opl.) Elise Birkedal Nielsen
f. Odense 25.2.1941

~ 1° (w. opl.) Tage Hansen
f. Buchtved 8.7.1933

~ Birgitte Larsen, magister.
f. Udin sp. Gulebørg 23.10.1935

~ Ejler Birge Jensen
f. Flakkeby pr. Løjst
16.12.1937, d. 27.11.1975.

→ Annette Birkedal Nielsen
f. Odense 2.10.1960

→ Joan Mona Hansen, f. 8.17.1957
→ Tom Jensen, f. 24.2.1942

→ Kenneth Sejer Jensen, 3.7.1971
→ Heidi Sejer Jensen, 18.6.1974

→ a. Anni Ka, f. Helsingør 26.7.1967
→ b. Peter Michael,
f. Helsingør 8.4.1971

→ a. Jimmy Jensen
f. 20.7.1963

~ 2° (w. opl.) Birgit Westerkov Jensen
f. Vissebjerg 5.3.1943

→ Jan Sejer Hansen, f. 12.1.1955
saml. m. Anne Marie Brann Bengt
f. Aarhus 25.3.1960

→ Janus Brann Hougaard Sejer Jensen
f. 12.3.1985

→ a. Jørg Westerkov Sejer Jensen, spm.aerb.
f. Odense 27.10.1964

~ 2° Greaves Køstholm Lauridsen
f. 13.3.24. d. 28.9.1980

→ b. Pia Westerkov Sejer Jensen, kontorass.
f. Odense 18.7.1966

→ Ann Lauridsen, f. 13.10.1966

VI

Ole Richard Seiersen, postbud
f. Aarhus 19.9.1902

Erna Rasmussen, frisgemester
f. Ryslinge 24.12.1909

VII

~ Poul Richard, konsulant
f. Næstved 19.11.1943

~ Irene Nielsen, tillyst.
f. Roskilde - Hjørg 17.2.1946

~ Hans Kuel, disponent
f. Næstved 29.1.1946

~ Bente Wang Jensen, smadkønl.
f. København 19.3.1953

~ B.L.M.E., kontorass.
f. Næstved 29.1.1946

~ Ole Flemming Johansen
Renssieur, f. Næstved 17.3.1913.

VIII

Mette
f. Odense 30.8.1912

Peter
f. Kolding 17.10.1914

Jesper
f. Kolding 29.4.1917

Sidsel Seiersen
f. Spilsted 20.8.1912

Helle Annette Johansen, skildner
f. Næstved 26.10.1967

Janni Johansen
f. Næstved 7.7.1973

VI

Torben Seiersen, pens.sen.officiant
f. Skive 29.4.1914.

Mary Jensen
f. Næder Hørdstam 28.1.1914

VII

Torben, adm. direktør, f. Odense 12.2.1946.

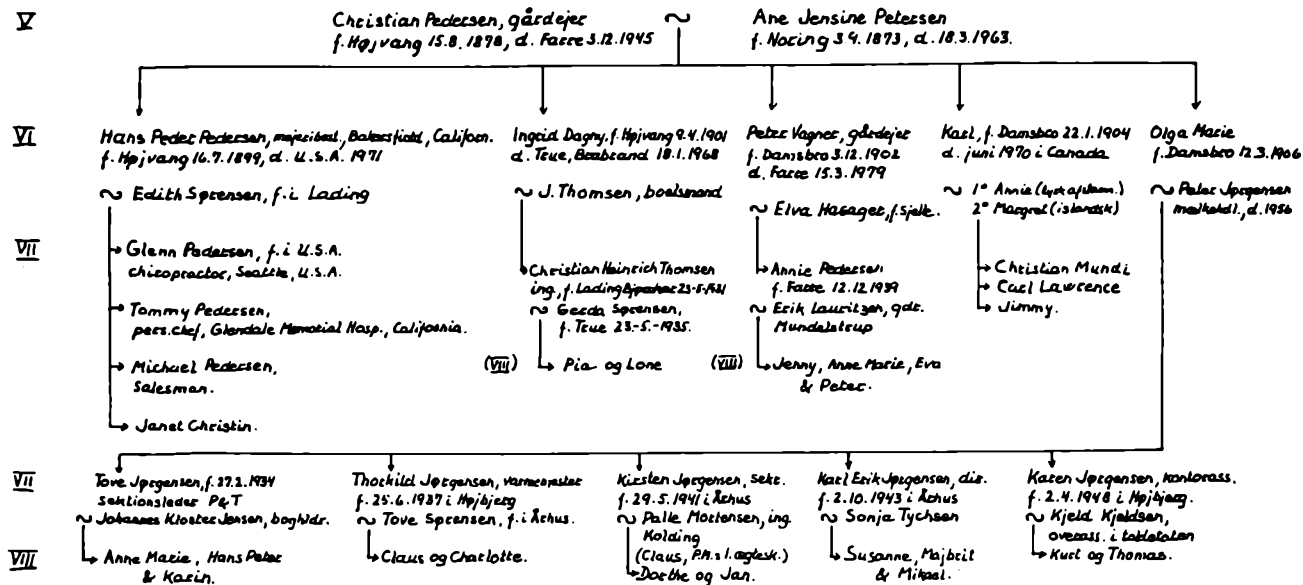
VIII

~ Lise Nicolaisen, sygeplejerske
f. Aalbørg 28.1.1912.

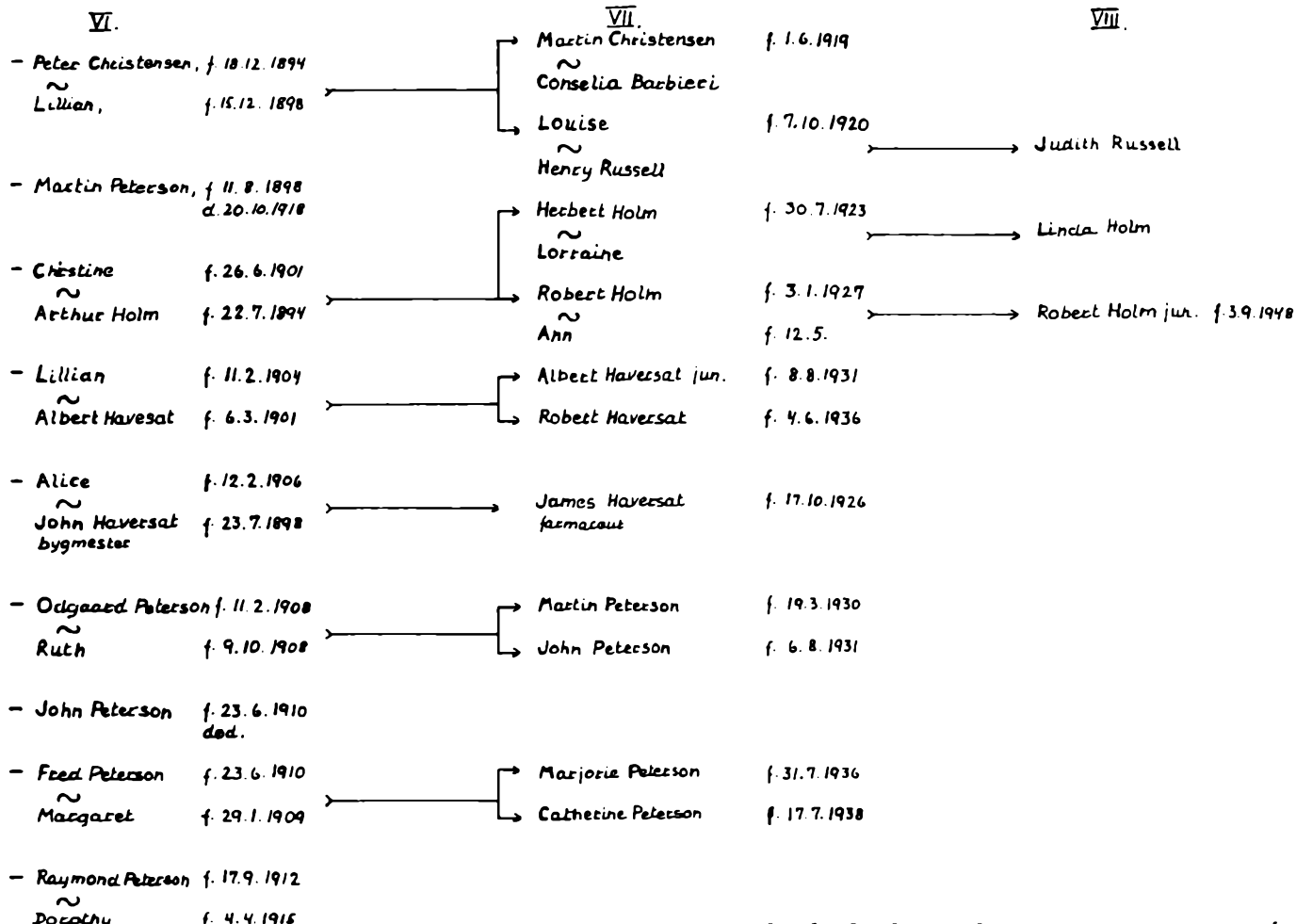
→ Line Seiersen, f. Mørsholm 29.3.1978.

→ Helle Seiersen, f. Kolding 8.11.1980.

Familien fra "Højvang" i Fæste.

V Johan Cladius Stenberg Seieresen Pedersen, f. Leyland 9. 12. 1867
 i K. S. A. kaldet John Peterson. D. S.

VI

VII

VIII

IX

Alfred Hjalmar Michelsen
landsretsadvokat
f. Aalborg 24/1-1885
d. Skanderborg 5/1-1960

Ellie Kirstine Seiersten
Petersen
f. Thisted 23/6-1890
d. Hjørring 27/1-1967
datter af hollænder
Peter Seiersten Petersen
(1884-1946) og One f.
Petersen (1867-1932)

→ Paul Alfred, afdelingschef
f. Gudstun 1/1-1913

~
Vera Caestlens
f. Kphavn 7/1a-1927

→ Henning Nicolaj, prakt. læge
f. Skanderborg 27/1-1917

~
1° Inger Kirstine Fibæk
f. Lyngby 7/6-1925
d. Fredensborg 1976

2° Aase Gunhild Nøkelm
f. Bjæregård 7/11-1921

→ Skat Seier, overkirurg
f. Skanderborg 26/6-1919

~
Inge Thymann
f. Teestev 7/1-1921

→ Inger, f. Skanderborg 9/6-1921
d. s. d.

→ Elise, feldmægling
f. Skanderborg 9/7-1923

~
Ole Trolle (Nielsen) of. 1962
Civiling., f. Hjørring 27/4-1921

→ Gerda,
f. Skanderborg 1/4-1926

~
Harry Brix, bogtrykker
f. Skanderborg 9/2-1923

→ Ole, eksportagent
f. Skanderborg 27/5-1929

~
1° Ellen Mette Blom
f. Oslo 4/9-1930 (K. op.)

2° Birgit Aase Johansen
f. Vordingborg landboag
7/6-1932

→ Birgitte Michelsen, lærer
f. Droninglund 17/9-1946

~
Sten Rostrup, cand. sciend.
f. Kphavn 7/10-1944

→ Klæze Michelsen, repræsentant
f. Skelskøge 7/4-1948

~
Vera Feanliška Marcella Babincová
f. Prag 7/4-1952, laborant.

→ Kirsten Trolle, musikpædagog
f. Frederiksberg 7/11-1930

~
Hanne Trolle, bønnetænder
f. Frederiksberg 26/7-1934

→ Torben Brix, produktist
f. Vicum 7/10-1948

~
Ellen Ostergård Hansen
f. St. Thstrup 13/7-1944

→ Carsten Brix, repræsentant
f. Skanderborg 27/10-1950

~
Mette Stokvad, programrør
f. Aalborg 2/6-1959

→ Morten Brix, musiker, studerende
f. Skanderborg 4/5-1955

~
Christa Brix, sangstuderende
f. Skanderborg 26/4-1959

→ Stein Frederik Blom Michelsen
f. Kastrup 7/2-1953, svejser

~
Safiye Sevimli
f. Bandirma, Tyrkiet 7/1-1962

→ Mikkel Rostrup
f. Hilleked 20/12-1976

~
Lars Rostrup
f. Hilleked 27/6-1980

→ Inge Majlina Michelsen
f. Kphavn 9/5-1984

→ Anne Brix
f. Ringsted 24/2-1972

→ Lone Brix
f. Vejle 27/1-1973

~
Thomas Brix
f. Vejle 9/5-1979

~
Lars Brix
f. Vejle 9/5-1979
d. 18 dage senere

~
Marianne Brix
f. Vejle 14/2-1981

→ Tina Stokvad Brix
f. Åhus 16/4-1986

→ Leyla Michelsen
f. Aalborg 2/4-1981